Slovenski VESTNIK

Poštni urad 9020 Celovec
Verlagspostamt 9020 Klagenfurt
Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort Klagenfurt
Posamezni izvod 5 šilingov
mesečna naročnina 20 šilingov
celoletna naročnina 200 šilingov
P. b. b.

LETNIK XXXVII | CELOVEC, PETEK, 26. MAREC 1982 | ŠTEV. 12 (2063)

PAHR O AVSTRIJSKO-JUGOSLOVANSKIH ODNOSIH:

„Odnosi so odlični

in prinašajo bistveno olajšanje za reševanje manjšinskih vprašanj"

Toda kdaj bodo besedam sledila dejanja?

„Odnosi z Jugoslavijo so dosegli stopnjo, kakršne v preteklosti še nikoli ni bilo, lahko rečemo, da so odlični," je na tiskovni konferenci minuli teden dejal zunanji minister Pahr o avstrijsko-jugoslovanskih odnosih ter dodal, da „dobri odnosi med Avstrijo in Jugoslavijo prinašajo bistveno olajšanje za reševanje manjšinskih vprašanj."

Na tiskovni konferenci je zunanji minister Pahr govoril o zunanjepolitičnem poročilu zvezne vlade za leto 1981 in je ob tej priložnosti posebej prikazal tudi razvoj odnosov med Avstrijo in Jugoslavijo ter sodelovanje obeh držav zlasti na madridski konferenci, kjer je prav nevtralnim in neuvrščenim državam pripisati zaslugo, da sestanek zaradi blokovske zaostritve ni povsem propadel.

V okviru tiskovne konference je bil minister Pahr konfrontiran tudi z manjšinsko problematiko. Pri tem je bilo opozorjeno, da je reševanje manjšinskih vprašanj sicer notranja zadeva Avstrije, vendar pa ima ta problem tudi pomembne in zanimive zunanjepolitične vidike. Minister Pahr je te ugotovitve potrdil in naglasil, da obe državi sodita, da imajo koroški Slovenci in gradiščanski Hrvati „dragoceno vlogo pri gradnji mostov vsakršnega sodelovanja med Avstrijo in Jugoslavijo". Na konkretno vprašanje, kdaj bo prišlo do večkrat napovedanega srečanja med kanclerjem Kreiskim in predstavniki osrednjih organizacij koroških Slovencev, pa minister ni dal jasnega odgovora, marveč je samo menil, da je pač treba vprašati kanclerja.

Pozitivnih ocen razvoja odnosov med Avstrijo in Jugoslavijo smo v zadnjem času že kar precej vajeni. Take ocene je slišati na obeh straneh in obe strani ob takih priložnostih dajeta primeren poudarek tudi vlogi, ki naj bi jo pri tem sodelovanju igrale narodnostne manjšine. Zato tudi sedanje izredno lepe besede ministra Pahra, ki že skoraj mejijo na laskanje, pravzaprav niti ne presenetijo, zlasti ne, če pomislimo, da bo Pahr spremljal predsednika avstrijske republike Kirchschlägerja na bližnji prijateljski obisk v Jugoslavijo. Na tak obisk pa se je treba ustrezno pripraviti, vsaj verbalno: treba se je predstaviti kot velikega prijatelja in vzornega soseda, gostitelju in sobesedniku v dvostranskih pogovorih je treba že vnaprej odvzeti vsako prijemališče tudi v tistem vprašanju, pri katerem doslej res ni mogoče govoriti o kakem vidnem napredku in zato slej ko prej visi kot senca na odnosih med obema državama.

Mislimo na manjšinsko vprašanje, na tisto vprašanje, ki je v avstrijsko-jugoslovanskih odnosih in stikih sicer vedno prisotno in pogosto tudi deležno izčrpnih obravnav — pri katerem pa kljub temu še vedno ni uspelo napraviti odločilnega koraka v smer takšnega reševanja, ki bi manjšinam dejansko omogočalo odigrati tisto plemenito vlogo, o kateri pri vseh srečanjih tako radi govorijo na eni in na drugi strani. Prizadetim manjšinam namreč ne zadostujejo le besede in obljube, pa naj bodo še tako lepe in obetavne; manjšinam so potrebna dejanja, so potrebne rešitve njihovih življenjskih vprašanj, in to takšne rešitve, s katerimi bo zajamčen njihov vsestranski enakopravni razvoj, da jim ne bo treba biti stalno v skrbeh za svoj nadaljnji obstoj na svojem avtohtonem naselitvenem ozemlju.

Minister Pahr je pri svoji oceni avstrijsko-jugoslovanskih odnosov govoril tudi o tem, da sedanja stopnja teh odnosov prinaša bistveno olajšanje za reševanje manjšinskih vprašanj. Njegove besede pozdravljamo, verovati jim bomo mogli vendar šele tedaj, ko nas bodo dejanja prepričala, da avstrijski strani pri tem ne gre samo za vljudnostne deklaracije, temveč da je iskreno pripravljena na enakopraven dialog s prizadetimi manjšinami, s ciljem, da bi s skupnimi prizadevanji dosegli rešitve, ki bi bile, če že ne vsestransko zadovoljive, vsaj sprejemljive. Pogoji za takšno reševanje so po ministrovih besedah sedaj izredno ugodni — torej: na kaj potem še čakamo?

Koroški Slovenci in prav tako tudi gradiščanski Hrvati smo pristojnim dejavnikom že ponovno zelo podrobno in izčrpno tolmačili svoje poglede, predloge in zahteve; vedno spet smo tudi izrazili pripravljenost, da konstruktivno sodelujemo pri iskanju izhoda iz sedanje zavožene situacije, v kateri se je manjšinsko vprašanje znašlo po brezobzirnem diktatu skrajno restriktivne in zato slej ko prej nesprejemljive sedmojulijske zakonodaje.

O vsem tem bo gotovo stekel pogovor tudi konec tega tedna, ko bo zvezni predsednik Kirchschläger na povabilo Slovencev obiskal Koroško. Kajti prepričani smo, da takega dialoga ne bo moglo preprečiti še tako besno zaletavanje političnega palčka, ki bi rad odločal o tem, kdo se bo smel kdaj s kom kaj pogovarjati.

Zvezni predsednik dr. Kirchschläger pride na Koroško

Ob koncu tega tedna bo zvezni predsednik dr. Kirchschläger bival na Koroškem. Prišel bo na povabilo katoliškega doma prosvete v Tinjah, kjer se bo jutri zvečer udeležil maše, nato pa imel predavanje. V nedeljo dopoldne pa bo menda na lastno željo obiskal še Sele, domači kraj obglavljenih žrtev nacizma, kamor sta ga povabila domače katoliško prosvetno društvo „Planina" in Krščanska kulturna zveza. Tudi v Selah, kjer ga bosta ob 9.15 uri pozdravila župan in društveni pevski zbor, bo zvezni predsednik obiskal mašo, kateri bo sledil še kratek kulturni spored in pogovor z domačini.

Pričakovati je, da bo predsednik Kirchschläger svoj obisk na Koroškem izkoristil tudi za srečanje s predstavniki osrednjih organizacij koroških Slovencev.

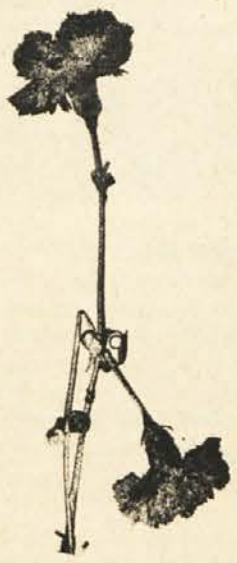

1942 - Štiridesetletnica - 1982
pregnanstva in upora

Vabilo
na

SPOMINSKO SLOVESNOST

v nedeljo 18. aprila 1982 s pričetkom ob 14.30 uri v Domu glasbe v Celovcu.

Z udeležbo na prireditvi bomo izpričali zvestobo vsebini in pomenu dogodkov, ki so pred štiridesetimi leti usodno posegli v življenje našega naroda.

Na sporedu govori, recitacije in nastop pevskih zborov.

Pripravljalni odbor

MANJŠINSKA POLITIKA AVSTRIJE:

Diskriminacijski ukrepi

POSTAVLJAJO NA LAŽ VSE LEPE BESEDE

Na posebnem mestu poročamo o tiskovni konferenci, na kateri je avstrijski zunanji minister Pahr govoril tudi o avstrijsko-jugoslovanskih odnosih. Ugotovil je, da so ti odnosi dosegli stopnjo, kakršne v preteklosti še ni bilo, se pravi, da so odlični. In je še izrecno poudaril, da „dobri odnosi med Avstrijo in Jugoslavijo prinašajo bistveno olajšanje za reševanje manjšinskih vprašanj".

Že v omenjenem poročilu ne izključujemo možnosti, da je te pohvalne izjave ministra Pahra razumeti le kot pripravo na bližnji obisk zveznega predsednika Kirchschlägerja in ministra Pahra v Jugoslaviji, ne pa kot izraz iskrene pripravljenosti Avstrije, da bi sedanji menda tako ugoden trenutek res izkoristila za reševanje številnih slej ko prej odprtih vprašanj slovenske in hrvaške manjšine v Avstriji. Možnost take ocene pa potrjujejo predvsem dejanja, ki so za nas kot prizadeto manjšino dosti važnejša od vseh še tako lepih besed. Samo primer iz najnovejšega časa:

Osrednji organizaciji koroških Slovencev sta v zadnjem času naslovili na pristojne oblasti vrsto vlog, v katerih sta zavzeli stališče k aktualnim šolskim vprašanjem. Kakor smo v našem listu že poročali, je deželni šolski svet take vloge zavrnil, ker niso bile pisane v nemščini. Posebno značilen je v tem sklopu najnovejši primer, ko sta se osrednji slovenski organizaciji zaradi podaljšanja dvojezičnega abiturientskega letnika na celovški trgovski akademiji obrnili tako na ministrstvo za pouk na Dunaju kakor tudi na deželni šolski svet v Celovcu. Ministrstvo je zdaj odgovorilo, da je vlogo zaradi pristojnosti posredovalo deželnemu šolskemu svetu za Koroško, deželni šolski svet pa je sporočil, da vloge ne more obravnavati, ker je napisana v slovenskem jeziku in torej ne odgovarja določilom odredbe zvezne vlade od 31. maja 1977 o sodiščih in uradih, pred katerimi je slovenščina pripuščena kot uradni jezik dodatno k nemščini (ta odredba je del tako imenovane sedmojulijske zakonodaje, ki jo avstrijski predstavniki hvalijo kot „vzorno" rešitev — op. ured.).

Za takšen odnos do življenjskih vprašanj narodne skupnosti je mogoče najti le eno označbo: zafrkacija! Kljub temu pa vodilni predstavniki Avstrije in posebej Koroške vedno spet govorijo o „vzorno" rešenem manjšinskem vprašanju in zlasti osporavano sedmojulijsko zakonodajo ponujajo kot „zgled" širokogrudne manjšinske politike. Kljub temu ponavljajo lepe besede o plemeniti vlogi manjšine kot mostu med sosednjima državama in narodoma ter obljubljajo, da bodo napravili vse za zaščito obstoja in razvoja manjšin.

Samo upamo, da ob vsem tem ne bo tudi „bistvenega olajšanja", ki je po besedah zunanjega ministra Pahra baje nastopilo za reševanje manjšinskih vprašanj, treba razumeti v drugem pomenu besede — namreč olajšanje v tem smislu, da se na manjšino in njene probleme ni treba ozirati, ker se bilateralni odnosi tudi brez reševanja manjšinskih vprašanj razvijajo tako dobro in uspešno, da so danes že odlični.

Nov primer uradne diskriminacije

proti kateri koroški Slovenci odločno protestiramo

Kakor v zadnjem času že v več podobnih primerih, tako je Deželni šolski svet za Koroško te dni zavrnil tudi vlogo, ki sta jo nanj naslovila Zveza slovenskih organizacij na Koroškem in Narodni svet koroških Slovencev v zadevi nadaljevanja dvojezičnega abiturientskega tečaja na celovški trgovski akademiji. Vlogo je zavrnil z utemeljitvijo, da je ne more obravnavati, ker je napisana v slovenskem jeziku in torej ne odgovarja določilom odredbe zvezne vlade z dne 31. maja 1977, s katero je vlada na podlagi tako imenovanega zakona o narodnih skupinah določila sodišča in upravne urade, pred katerimi je slovenščina dopuščena kot uradni jezik dodatno k nemščini.

Ukrep deželnega šolskega sveta pomeni nov primer uradne diskriminacije koroških Slovencev ter hud napad na pravice, konkretno na jezikovno enakopravnost, zagotovljeno v členu 7 avstrijske državne pogodbe. Zato koroški Slovenci tega ne moremo vzeti mirne duše na znanje, marveč odločno protestiramo proti takemu ravnanju. To sta osrednji organizaciji koroških Slovencev tudi izpovedali v protestnih izjavah, ki sta jih poslali zveznemu kanclerju Kreiskemu, pristojnemu ministru Sinowatzu in deželnemu glavarju Wagnerju kot predsedniku deželnega šolskega sveta.

V izjavi, poslani deželnemu glavarju, osrednji organizaciji poudarjata:

> **Protestiramo proti zavrnitvi naše v slovenskem jeziku napisane vloge, ki smo jo poslali Deželnemu šolskemu svetu za Koroško v zadevi nadaljevanja dvojezičnega abiturientskega tečaja na zvezni trgovski akademiji I v Celovcu in izjavljamo, da opozorila Deželnega šolskega sveta za Koroško na uredbena določila glede uradnega jezika ne moremo vzeti na znanje.**
>
> **Pričakujemo, spoštovani gospod deželni glavar, da kot predsednik Deželnega šolskega sveta za Koroško to navodilo takoj prekličete in da našo vlogo vzamete v obravnavanje.**

Podobno naglašata ZSO in NSKS tudi v izjavah, poslanih kanclerju in ministru, ki ju pozivata, da podvzameta vse korake, da bo omenjena šolska oblast preklicala ta krivični ukrep. Poleg tega nameravata osrednji organizaciji napraviti tudi formalen priziv proti diskriminacijskemu ravnanju deželne šolske oblasti.

Žitrajski občinski možje vztrajno proti dvojezičnosti

Občinski možje v Žitari vasi še kar naprej vztrajajo pri svojem stališču, da je treba odstraniti dvojezične napise v novi ljudski šoli. Na občinski seji v ponedeljek so razpravljali o pismenem odgovoru na ustavno pritožbo ravnatelja Kukovice, ki ga je ustavno sodišče zahtevalo od občine. Po daljši razpravi so namreč z glasovi socialistične in ljudske stranke sklenili pismeni odgovor, ki vsebuje predlog ustavnemu sodišču, naj zavrne pritožbo zaradi manjkajoče legitimacije pritožnika za pritožbo in naj jo v celoti odkloni zaradi neutemeljenosti. V isti sapi pa so še sklepali o predlogu Enotne liste Žitara vas, da bi na ljudski šoli v Šentlipšu, ki prav tako spada pod žitrajsko občino, zunaj in znotraj namestili dvojezične napise. Občinski možje so dokazali svojo „zrelost" za miroljubno sožitje in so predlog brez večje debate gladko odklonili.

Kot je znano, je ravnatelj Franc Kukovica, ki ga zastopa dr. Franci Zwitter, proti občinskemu sklepu od 18. decembra lanskega leta vložil pritožbo pri ustavnem sodišču, češ, da gre pri sklepu za upravni akt, ki ne spada v pristojnost občine in ki krši z ustavnimi zakoni zajamčene pravice. V svoji pritožbi je Kukovica podrobno argumentiral svoje stališče, kot tožena stranka pa mora občina v osmih tednih pismeno odgovoriti na pritožbo in ustavnemu sodišču posredovati vso tozadevno dokumentacijo.

Žitrajski občinski možje so ta pismeni odgovor sestavili (ali ga dali sestaviti) in ga pod točko 8 dnevnega reda občinske seje dali v razpravo. V uvodnem delu skuša občina prikazati ozračje v občini, kar zadeva sožitje („tägliches Miteinander"), kot kar najbolj harmonično in brez problemov. Občina trdi, da občinska uprava deluje tako, da razlike med manjšino in večino v občini sploh ni mogoče opaziti; uradni jezik da je nemški in slovenski, in ker vsi občinski uslužbenci znajo oba jezika, se tudi oba uporabljata; da tudi pri gospodarskem pospeševanju ni razlik, saj je v preteklem letu neki slovenski obrtnik dobil naročilo za 200.000 šilingov; da se podpira kulturna dejavnost, da pri počastitvah starih občanov slovenski element celo prevladuje in da torej o motenem sožitju obeh narodnostnih skupin sploh ni mogoče govoriti. Ob tem naštevanju se človeku pač vsiljuje vprašanje: če vlada res taka harmonija, zakaj potem ni dvojezičnih napisov, ne na šoli, ne na občini, ne na reklamnih tablah, niti ni dvojezičnega poslovanja v občinski sobi? Če je res vse tako brez problemov, zakaj jih potem delajo pri dvojezičnih oznakah v novi šoli?

No, odgovor na to najdemo v pismenem odgovoru. Ravnatelj Kukovica je napise namreč namestil „samovoljno" in „protipravno". Praviloma bi se moral obrniti za dovoljenje na občinski svet, ta bi pa seveda namestitev prepovedal — ali morda ne?

Razen tega občina osporava Kukovici pravico do pritožbe, češ da gre pri nalogu občine za odstranitev napisov za povsem privatnopravno zadevo. Na kraju pa seveda tudi zastopa mnenje, da s sklepom 18. decembra niso bila kršena nobena manjšinskovarstvena določila, ne senžermenska pogodba, ne člen 7 avstrijske državne pogodbe niti drugi ustavni zakoni.

Govorniki Enotne liste, med njimi ravnatelj Kukovica, so ostro nastopili proti temu odgovoru ustavnemu sodišču. Predvsem so nasprotovali prikazu bojda brezproblemskega sožitja v občini in so to podkrepili s številnimi primeri, ne nazadnje tudi z nekaterimi protimanjšinskimi sklepi samega občinskega odbora. Vpraševali so, zakaj je občina proti dvojezičnemu napisu na zunanjem zidu, zakaj skušajo namestitev dvojezičnih napisov označiti kot protizakonito dejanje. Ravnatelj Kukovica pa je občinskim možem dejal, da se sramuje za tega, ki je odgovor naročil, za tistega, ki ga je napisal in za vse tiste, ki ga bodo sklenili. Frakcija Enotne liste je glasovala proti predlogu, za pa so glasovali odborniki socialistične in ljudske stranke.

Kot da hočejo potrditi očitke Enotne liste, da sožitje v občini nikakor ni brez problemov, so pod isto točko dnevnega reda razpravljali o predlogu Enotne liste. Enotna lista je občinskemu odboru, sklicujoč se na razne izjave nekaterih koroških deželnih politikov in drugih, da bo v redu vložen predlog brez dvoma tudi pozitivno sprejet, predlagala, da bi zunaj in znotraj ljudske šole v Šentlipšu namestili dvojezične oznake. Žitrajski večinski frakciji sta postavili deželne politike na laž in hkrati razodeli svoje prav samosvoje razumevanje mirnega sožitja v občini: brez večje debate so predlog gladko odklonili.

Da tudi sicer sožitje ni tako brez problemov, je pokazala še ena točka dnevnega reda. EL je namreč predlagala, da bi v stari šoli uredili otroški vrtec, in je tudi že izbrskala interesenta, ki bi ga lahko upravljal in s tem odvzel občini stroške preurejevanja in vodenja vrtca: Slovensko šolsko društvo. To točko so obravnavali že lansko poletje in so občini naložili, naj tekom pol leta priskrbi potrebne podlage. Ne samo, da občina tega ni storila, še več, na ponedeljkovi seji so sklenili, da to vprašanje odstavijo od dnevnega reda in ga obravnavajo na prihodnji seji. Za kakšne podlage gre? Občina se mora odločiti, ali predlog sprejme in v zameno uredi streho in fasado stare šole. Da teh podlag še ni, kaže bolj na manjkajočo voljo, in to je bilo očitno za vseh petdeset poslušalcev, ki so se v ponedeljek znašli na občinski seji.

DRUŠTVO ZA OGROŽENE NARODE:

Nemški nacionalizem na Koroškem

ogroža manjšinsko politiko v zahodni Evropi

Zahodnonemško Društvo za ogrožene narode, ki ima svoj sedež v Göttingenu ter velja za eno vodilnih organizacij, ki se borijo za uresničevanje človekih pravic, je že pred tedni — kakor smo kratko omenili tudi v našem listu — izrazilo solidarnost in podporo žitrajskemu šolskemu ravnatelju Kukovici v njegovem „boju" za ohranitev dvojezičnih označb v ljudski šoli v Žitari vasi. O žitrajski zadevi posebej in o boju koroških Slovencev za dosego enakopravnosti v širšem pomenu pa je omenjeno društvo pred nedavnim razposlalo tudi posebno izjavo za tisk, s katero je izrazilo svoj protest proti stopnjevani diskriminaciji slovenske narodne skupnosti na Koroškem.

V svoji izjavi je Društvo za ogrožene narode kratko opisalo nastanek, razvoj in predvsem vsebino tako imenovanega „žitrajskega primera" ter poudarilo, da se zaradi teh dogodkov stopnjuje zaskrbljenost ne samo pri slovenski narodni skupnosti na Koroškem, marveč tudi v delu liberalne in demokratične javnosti Avstrije. Pri tem društvo opozarja, da je v avstrijski državni pogodbi sicer predvidena dvojezičnost Južne Koroške, vendar pa se z administrativnimi in s političnimi ukrepi koroške deželne vlade in treh koroških strank poskuša slovenščino korak za korakom izriniti iz južnokoroške javnosti; proti tej izraziti diskriminacijski narodnostni politiki tudi avstrijska vlada nič ne ukrene.

„O resnični enakopravnosti slovenščine v javnem življenju Južne Koroške doslej ne more biti govora," ugotavlja Društvo za ogrožene narode ter na podlagi vrste dokumentov naglaša, da je diskriminacija slovensko govorečih južnih Koroščev s strani oblasti, sodišč in podjetij „prej pravilo kot pa izjema".

Posebej opozarja omenjeno društvo tudi na preganjanje slovenskega jezika v tretjem rajhu („pri tem je aktivno sodeloval velik del prebivalstva Avstrije in Nemčije") ter na nasilno izseljevanje slovenskih družin iz Južne Koroške s strani nacistov. „To naj bi bil opomin, da je treba biti danes strpen do slovenske narodne skupnosti in slovenskega jezika na Južnem Koroškem," pravi v svoji izjavi Društvo za ogrožene narode, ki ob koncu poudarja, da „na Koroškem prakticirani nestrpni nemški nacionalizem ogroža napredek manjšinske politike v zahodni Evropi sploh, med drugim tudi pravice nemško govorečih narodnih skupin v vzhodnih kantonih Belgije ali na Južnem Tirolskem".

Zamejski študenti v Ljubljani so dobili nove prostore

Klubu zamejskih študentov v Ljubljani se je v sredo minulega tedna izpolnila dolgoletna želja. S kratko slovesnostjo so odprli nove prostore kluba v enem od študentskih domov za Bežigradom, blizu ekonomske fakultete in fakultete za sociologijo, politologijo in novinarstvo. Slovesnosti so se udeležili številni predstavniki družbenopolitičnih forumov iz Slovenije in zamejstva. Predsednik KZŠ Miran Košuta (oziroma njegov govornik, ker klubaši pravijo, da predsednika nimajo) je posebej pozdravil Danila Türka, predsednika komisije za manjšinska vprašanja pri RK SZDL Slovenije, Mileno Markič kot zastopnico Republiškega komiteja za izobraževanje, dr. Pozneta, zastopnika komisije za tuje študente pri ljubljanski univerzi, podpredsednika RK ZSMS Bojana Finka, Maria Čuka, ki je prišel za Zvezo slovenskih kulturnih društev v Trstu, in druge goste.

Kljub zamejskih študentov v Ljubljani združuje slovenske študente iz Avstrije, Italije in Madžarske, ki so na študiju v Ljubljani. Doslej so se zamejski študentje shajali bolj po gostilnah in zasebnih prostorih, po več kot dvajsetih letih, v katerih je bilo zdaj manj, zdaj več zamejskih študentov v Ljubljani, pa so se končno dokopali do lastnih prostorov, kjer bodo lahko okrepili svojo družabno, družbeno in drugo obštudijsko dejavnost.

Kot je dejal Miran Košuta v svojem nagovoru, je cilj Kluba združevanje in medsebojno spoznavanje študentov in preko njih posameznih manjšinskih problematik vseh treh zamejstev, smotrno in konstruktivno upravljanje prostega časa in ne nazadnje tudi srečavanje z domačimi obrazi. Da jih je v Ljubljani kar precej, kažejo številke: klub združuje okoli 80 študentov, večina jih je iz Italije, namreč 47, s Koroške jih prihaja okoli petnajst, iz Porabja pa devet; nekaj pa je tudi otrok slovenskih izseljencev.

Ob otvoritvi klubskih prostorov so študentje pripravili krajši kulturni spored in razstavo likovnih izdelkov, ob zakuski pa so se gostje in študentje zadržali še precej dolgo v prijetnem razgovoru.

Nacistični načrti

o „novi ureditvi" vzhodne Evrope

Ko obhajamo letos 40-letnico pregnanstva koroških Slovencev, se seveda spominjamo tudi vesti, po katerih so imeli nacisti nekje v Ukrajini menda že pripravljeno „Novo Koroško", kamor bi po zmagovito končani vojni preselili poleg leta 1942 pregnanih družin še okoli 50.000 ljudi iz Koroške — Slovence in tudi vindišarje —, da bi tako napravili našo deželo „čisto nemško", kakor jim je to zaukazal njihov führer Adolf Hitler; in kakor so si to že vedno želeli tudi domači nacionalisti na Koroškem.

Da takšne vesti niso bile izmišljene, kažejo nacistični dokumenti, ki so jih odkrili po vojni. O takih načrtih govori tudi obširna razprava, ki jo je pred nedavnim objavila češkoslovaška revija „Slovansky prehled". Zgodovinar Čestmir Amort je na podlagi dokumentacije, ki so jo našli po vojni v nacističnih arhivih, prikazal podrobnosti, kako so nameravali nacisti poseliti s svojimi ljudmi vzhodno Evropo, predvsem ozemlja, ki bi jih zavzeli v vojni.

Po teh načrtih bi si Nemčija po zmagi nad Sovjetsko zvezo priključila Poljsko in velik del Ukrajine ter seveda Rusijo vsaj do Urala, če ne kar tudi še del Sibirije. Tamkajšnje prebivalstvo — v kolikor ga Nemci ne bi pobili - bi se moralo umakniti na sibirsko ozemlje. Ker pa bi Nemcem pri naselitvi tako obširnih kolonizacijskih ozemelj primanjkovalo lastnih ljudi, so nameravali uporabiti tudi pripadnike nemških manjšin v ostali Evropi, pa tudi tiste narode, ki so jih imeli rasno najbolj sorodne Nemcem — seveda, ko bi jih najprej ponemčili, torej „posvojili". Po nemških načrtih naj bi bili to poleg Holandcev in Flamcev še Poljaki, Slovenci, Litvanci, Letonci, Estonci, Belorusi in Francozi, seveda, v kolikor bi odgovarjali nacističnim rasnim kriterijem.

Posebno poglavje v teh zločinskih načrtih predstavlja odvzemanje otrok staršem — pripadnikom tistih narodov, ki so Nemcem rasno najbolj sorodni, da bi jih ponemčili in nemško prevzgojili ter jih potem uporabili za svojo kolonizacijo vzhodnoevropskih ozemelj. In da ni ostalo le pri načrtih, dokazuje pretresljiva knjiga „Ukradeni otroci", ki je izšla v Mariboru in je v njej dokumentirana usoda več sto otrok, ki so jih nacisti med vojno odvzeli staršem v Sloveniji ter jih nameravali primerno „prevzgojiti" za bodoče naloge pri uresničevanju povojnih načrtov o „novi ureditvi" vzhodne Evrope.

Kaj je gibanje „zelenih"?

Odkar so postali tako imenovani „zeleni" pri regionalnih volitvah v Zvezni republiki Nemčiji na Nižjem Saškem tretja največja v deželnem parlamentu zastopana stranka, se v javnosti seveda vedno bolj bavijo z vprašanjem, kam je pravzaprav treba opredeliti take skupine. Tudi pri nas v Avstriji so razširjene „zelene skupine", čeprav trenutno (še) nimajo tolikšnega političnega vpliva, da bi se lahko uveljavile v strankarskem življenju.

Pojav takih skupin spravlja v zadrego predvsem socialistično stranko, kajti znotraj SPÖ se je oblikovala neka „zelena platforma", v kateri je zlasti mlada generacija posebno močno zastopana. Tehnokrati v stranki pa nastopajo proti takim skupinam predvsem z argumentacijo, češ, da ovirajo sleherni gospodarski napredek, ker se postavljajo proti novi tehnologiji, ker preveč poudarjajo varstvo narave in podobno ter na ta način preprečujejo nove in potrebne gospodarske načrte. Vendar je po drugi strani ravno vlada prisiljena, da se ukvarja s takimi problemi in da nezadovoljstvo posameznih skupin ali slojev preusmeri v svoje namene. V konkretnem primeru igra tako vlogo predvsem minister za zdravstvo in okolje dr. Steyrer, ki menda zastopa „zelene" interese prebivalstva, pač pa mu pri tem manjkajo ustrezne pristojnosti.

Kljub temu, da v Avstriji „zeleni" še niso strankarsko organizirani, kakor je to na primer v ZR Nemčiji, pa vendar že predstavljajo politično silo, ki je nobena stranka ne more enostavno prezreti. To se je posebno jasno pokazalo pri referendumu o jedrski elektrarni Zwentendorf, ko jim je uspelo preprečiti obratovanje te smrtno nevarne ustanove.

Kakor že povedano, pojavljanje „zelenih" najbolj prizadene socialiste kot vladno stranko, ker se pač vsaka opozicija navadno postavi proti vladi, mimo tega, da se „zelenih" gesel kaj rade demagoško poslužujejo tudi opozicijske stranke. Zato določeni krogi v socialistični stranki in še posebej v sindikatih enostavno argumentirajo, da so „zeleni" kratkomalo sami reakcionarji — ker se postavljajo proti tehničnemu napredku in se pri svojih prizadevanjih povezujejo celo s konservativnimi silami. Vendar tako enostaven problem le spet ni. Dejstvo namreč je, da gibanje, znano pod označbo „zeleni", nikakor ni strankarsko-politično opredeljeno, kakor je tudi res, da se čedalje več ljudi angažira v „zelenih" grupacijah, ker vidijo v teh več možnosti za uresničevanje svojih osebnih teženj, kot pa v klasičnih strankarskih strukturah.

Gibanje „zelenih" — odtod tudi ime — je nastalo zlasti iz bojev proti onesnaževanju okolja in proti neposrednim nevarnostim, ki izvirajo iz neodgovorne tehnološke politike. Zato se pojavljajo „zelene" skupine predvsem tam, kjer se ljudje borijo proti določenemu projektu, ki ga hoče oblast uresničiti proti volji prizadetih. V okolnosti, da svoje delovanje omejujejo v bistvu na svoje neposredno življenjsko okolje, je tudi vzrok, da še ni prišlo do nadregionalne organiziranosti teh skupin — kajti lahko se zedinijo na določen načrt, čeprav so sicer različnih političnih ali svetovnonazorskih gledanj.

Seveda pa obstaja tudi nevarnost, da se v taka gibanja vmešajo tudi razni politični pustolovci. Tako se na primer ljudska stranka zlasti na Dunaju zelo rada ponaša z „zelenimi", da bi upravičeno nezadovoljstvo Dunajčanov z občinsko politiko izkoristila zase. Obratno pa se SPÖ tega dejstva demagoško poslužuje, da izigrava delavstvo proti „zelenim", češ, saj so le-ti zgolj peta kolona konservativcev.

Takšno naziranje je seveda preveč poenostavljeno. Gibanje „zelenih" je etabliranim strankam zato tako sumljivo, ker vidijo v njem določen pojav: ljude ne verujejo več slepo lepim obljubam od zgoraj, temveč se začenjajo neodvisno od obstoječih političnih struktur organizirati in se samostojno zavzemati za svoje pravice. Takšen razvoj pa prav gotovo ni reakcionaren, marveč je znamenje nove politične zavesti čedalje širših plasti prebivalstva.

fra-ter.

Za madžarsko narodno skupnost v SRS

enakopravnost tudi v založništvu

Že večkrat smo pisali o pravicah madžarske narodne skupnosti v soboški in lendavski občini, zlasti o vzorni ureditvi dvojezičnega šolstva, kar je za obstoj sleherne manjšine življenjsko važno. Za vsestranski razvoj vsake narodnostne skupnosti so razumljivo potrebne pravice tudi na drugih področjih kot je otroško varstvo, dosledna dvojezičnost na vseh uradnih forumih in drugo.

Eden izmed pomembnih razvojnih faktorjev je tudi enakopravnost na področju založništva. Tudi v tem primeru ima madžarska narodna skupnost v soboški in lendavski občini vse možnosti za tisk svoje književnosti, učbenikov in drugih edicij. V tem oziru opravlja Pomurska založba izredno pomembno vlogo, saj vse te publikacije izhajajo pri tem založniškem podjetju. Pri tem mislimo na časopise, literarno revijo in leposlovno in strokovno literaturo.

Poleg časopisov in strokovnih publikacij ter vsakoletnega koledarja, ki izhajajo v madžarskem jeziku, so pred nekaj leti pričeli izdajati tudi posebno politično literaturo v obeh jezikih — v madžarskem in slovenskem. Pri tem gre za knjigo o družbenih vprašanjih, gospodarstvu in drugi aktualni problematiki. Urednik teh izdaj je Šandor Varga in po njegovih besedah ta dejavnost predstavlja nekakšno inventuro dolgoletnega zahtevnega dela in ima široko uporabne praktične napotke, točno povedano, nakazane možnosti, za nadaljnje delo na tem področju. Izredno spodbudno je, da avtorji te politične knjižice prihajajo iz vrst madžarske narodnostne skupnosti in da se krog sodelavcev širi.

Avtor najnovejše knjige, katero so pretekli četrtek predstavili javnosti, je Geza Bačič, njegovo delo pa nosi naslov „Samoupravljanje — jamstvo narodnostne enakopravnosti". V knjigi avtor temeljito obravnava obdelana praktična vprašanja narodnostne politike SR Slovenije, povezana s Kardeljevimi opredelitvami in pogledi na narodnostno politiko.

Tudi naslednja knjiga, ki bo izšla še pred prvim majem, bo obravnavala narodnostno politiko v Prekmurju. Knjigo, ki bo nosila naslov „Enakopravnost in sožitje", sta napisala Šandor Varga in Ferenc Hajoš.

KONTAKTNA LEČA 82:

Dijaški kulturni dnevi v Celovcu

V prostorih slovenske gimnazije v Celovcu, se bodo v dneh od 30. marca do 2. aprila 1982, v času od 16. do 21. ure, odvijali dijaški kulturni dnevi in sicer pod naslovom „KONTAKT-LINSE 82 — KONTAKTNA LEČA 82".

Pri tem gre za široko zasnovan kulturni spored, pri katerem bodo sodelovali dijaki in vidni kulturniki obeh narodov v deželi. Kot so prireditelji v svoji programski brošurici zapisali, je namen prireditve ta, da bodo na tej prireditvi imeli mladi, večinoma še nepoznani literati, glasbeniki, slikarji in drugi, priložnost se predstaviti s svojimi deli širši javnosti. Pri tem pa naglašajo, da bi bilo napak mnenje, da so dijaki sami nosilci kake kulture, marveč, da so le sonosilci le-te, več ne.

Tako lahko razumemo, da so v svoj večdnevni spored vključili tudi vidne umetnike kot so Valentin Oman, Heino Fischer, Gustav Januš in drugi.

V okviru dijaških kulturnih dnevov pa ne bodo na sporedu le literarni in pevsko-glasbeni nastopi, marveč tudi diskusija, na kateri bodo obravnavali področje mladina in kultura; razen tega bodo obiskovalcem na voljo razne informacijske službe, med drugim tudi o problematiki slovenske manjšine na Koroškem. Kot že zapisano, na prireditvi sodelujejo tudi likovni umetniki, ki bodo ob tej priložnosti razstavljali svoja dela.

Čeprav je prireditev predvsem namenjena koroški dijaški mladini obeh narodov v deželi, bo le-ta dostopna tudi širši javnosti, zato priporočamo, da jo obišče tudi čimveč naših rojakov.

Drama SNG Maribor bo gostovala v Gradcu

Po dvajsetih letih bo aprila letos spet prišlo do izmenjave med Slovenskim narodnim gledališčem v Mariboru in gledališčem v Gradcu. Do tega sklepa so prišli ob nedavnem obisku delegacije SNG Maribor v Gradcu oz. Gradčanov v Mariboru.

Na razgovorih, ki sta jih za Mariborčane vodila upravnik SNG, Juro Kislinger in direktor Drame, Stane Potisk in za Gradčane direktor tamošnjega gledališča dr. Rainer Hauer, je prišlo do izraza, da obe strani želita tesno sodelovati, saj je od zadnjega obiska, ko je Opera SNG Maribor gostovala v Gradcu, minulo dvajset let.

Tako bo že 19. aprila letos ansambel Drame SNG gostoval v Gradcu, kjer bo uprizoril Pirandellovo komedijo Nocoj bomo improvizirali, v jeseni pa bodo Gradčani prišli v goste v Maribor.

AULA SLOVENICA

CELOVEC, PAULITSCHGASSE 5–7

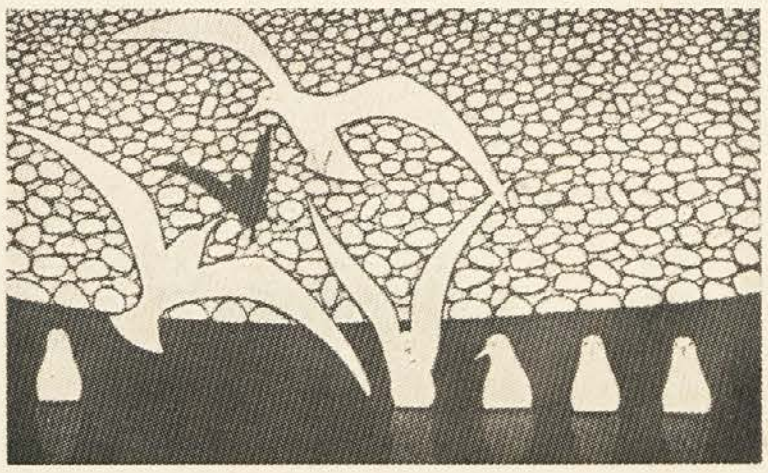

Vljudno Vas vabimo na razstavo grafik akademske slikarke

Tince Stegovec

Razstava bo odprta do 2. aprila 1982, od ponedeljka do petka od 13. do 17. ure.

Prisrčno vabljeni!

Primorska poje

Med največje pevske prireditve, ki se letno odvijajo v slovenskem kulturnem prostoru, sodi pevsko srečanje Primorska poje. To srečanje poteka po vsej Primorski — na jugoslovanski in italijanski strani, prirejajo ga pa kulturne organizacije z obeh strani meje — Zveza kulturnih društev v Trstu in Kulturna skupnost v Novi Gorici ter krajevna društva.

Letošnja revija Primorska poje, na kateri je, oziroma bo sodelovalo 130 pevskih zborov in oktetov, je 13. po vrsti. Začela se je 20. marca v Boljuncu in v Braniku, nadaljevala se bo v Trstu, v Divači, v Ilirski Bistrici, v Desklah, v Kopru, v Gorici, v Idriji, v Tolminu, zaključili pa jo bodo 18. aprila v Lescah. Prireditelji so sporočili, da bo na letošnji reviji prvič sodelovalo 17 pevskih zborov, kar gotovo potrjuje dejstvo, kako ta množična pevska prireditev spodbudno vpliva na širjenje zborovske dejavnosti na Primorskem.

Prireditelji so letošnjo revijo Primorska poje posvetili spominu nekaterih primorskih skladateljev. Tako so se v Boljuncu slovesno poklonili spominu 30-letnice smrti skladatelja Frana Venturinija, drugje spet se bodo spomnili 20-letnice smrti skladatelja Vasilija Mirka in drugih skladateljev, zborovodij in pevskih organizatorjev Primorske.

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA

vabi staro in mlado na

MLADINSKO REVIJO

v nedeljo 28. marca 1982 ob 14. uri v kulturnem domu na Brnci.

Nastopajo otroci iz zgornjega Roža in Zile.

Prisrčno vabljeni!

DUNAJSKI KROŽEK VABI NA

srečanje s pesnico Milko Hartman

Pesnica Milka Hartman, letos slavi svoj 80. življenjski jubilej. Za to priložnost je bila deležna številnih čestitk, brez dvoma pa je za jubilantko pomenila najlepšo počastitev izid trilogije o njenem življenju in umetniškem delu, ki jo je izdala „Skupina Milka Hartman" (Feliks J. Bister, Hanzi Gabriel, dr. Hubert Greiner in Zvonimir M. Hartman).

Za nocoj pa Dunajski krožek, slovenske rojake na Dunaju, vabi v gostilno Weidinger v Danhausergasse 3, kjer prireja srečanje s pesnico Milko Hartman. Po skupni večerji je na sporedu razgovor s pesnico, nato pa še družabni večer, seveda pa bo na razpolago tudi najnovejša publikacija Milka Hartman I—III.

Vsem rojakom na Dunaju priporočamo, da se srečanja z Milko Hartman udeležijo, saj bo to brez dvoma enkratno doživetje nekaj ur prebiti s to našo kulturno delavko in plodno umetnico. Prireditev se prične ob 19. uri, organizacijski prispevek pa znaša šil 120.—

POSEBNA ŠTEVILKA VESTNIKA KOROŠKIH PARTIZANOV:

Bibliografija K. Prušnika-Gašperja

V zadnji številki našega lista smo poročali o slovesnostih, ki so potekale ob drugi obletnici smrti Karla Prušnika-Gašperja. Kot znano, je ob tej priložnosti izšla tudi posebna številka Vestnika koroških partizanov, ki vsebuje bibliografijo Karla Prušnika-Gašperja in bibliografijo Vestnika koroških partizanov. V pričujočem sestavku se bomo bavili s prvim delom posebne številke, Prušnikovo bibliografijo.

Že po prvem bežnem listanju bralec vidi, da gre za delo, ki je terjalo ogromno časa za zbiranje gradiva oz. podatkov. Tu gre vse priznanje tovarišici Mariji Suhodolčan, ki je sestavila tako Prušnikovo kot bibliografijo Vestnika koroških partizanov. Seveda je za izvedbo tega načrta bil na delu tudi uredniški odbor, kateremu je predsedoval tovariš Pavle Žaucer-Matjaž, ki je napisal tudi spremno besedo. Slednji se v le-tej zahvaljuje kolektivu Študijske knjižnice na Ravnah na Koroškem za uvrstitev izdelave teh dveh bibliografij med svoje prednostne naloge in njegovemu ravnatelju prof. Janezu Mrdavšiču za sodelovanje in usmerjanje od zasnove do izpolnitve naloge, zahvaljuje se tudi Radu Janežiču, ki je pomagal z nasveti in z dopolnili prispeval k popolnejšemu pregledu Gašperjevega dela in vsem, ki so po svoje prispevali k popolnosti Gašperjeve bibliografije.

Bibliografija Karla Prušnika-Gašperja obsega gradivo od l. 1944 do decembra 1981, vendar ne zajema Gašperjeve korespondence. V prvem poglavju bibliografije se seznanimo s Prušnikovimi samostojnimi tiski. Večini je znano, da so že leta 1958 pri založbi Borec v Ljubljani izšli Prušnikovi „Gamsi na plazu" in da je knjiga, ki izčrpno govori o partizanstvu na Koroškem, doživela že dve dopolnjeni izdaji. Leta 1980 pa so „Gamsi na plazu" izšli v nemškem prevodu, izdala jih je založba „Drava"; leta 1981 pa je beograjska založba „Četvrti jul" skupaj z ljubljanskim Borcem poskrbela za bogato opremljeno izdajo z naslovom „Divokoze na lavini". V drugem poglavju bibliografije so zbrani Prušnikovi članki v časopisju, zbornikih in knjigah. Številni prispevki so razdeljeni na tri večja tematska področja: Prispevki o NOB, o Zvezi koroških partizanov in o koroškem narodnostnem vprašanju, ki tvorijo 302 prispevka, prispevke o ljudeh s 110 članki in prispevke o lovstvu s 30 naslovi. Skupaj je v tem poglavju 422 prispevkov, ki zgovorno pričajo o ustvarjalnem delu Karla Prušnika-Gašperja. Tretje poglavje Bibliografije obsega prispevke avtorjev, ki so pisali o Prušniku. Vseh registriranih člankov je 265. Bibliografiji je dodan še kratek Gašperjev življenjepis, odlikovanja in priznanja za njegovo delo, imensko kazalo ljudi, o katerih je Prušnik pisal, in imensko kazalo avtorjev, ki so pisali o njem.

Povsem soglašamo s tovarišem Osojnikom, člana kolektiva študijske knjižnice na Ravnah na Koroškem, ki je ob predstavitvi posebne številke Vestnika koroških partizanov med drugim dejal: „Poudariti pa je treba, da prava teža in vloga Gašperjeve bibliografije nista izraženi le v obsegu bogatih in izčrpnih podatkov, ki so v njej zbrani. Največjo težo ji dejejo številne anotacije (pripombe, beležke). To so kratki povzetki člankov, ki poleg pregleda nad Prušnikovim delom omogočajo vsakemu bralcu sorazmerno širok pregled problematike NOB na Koroškem."

Tu naj še pripomnimo, da je posebna številka Vestnika koroških partizanov izšla v nakladi 700 izvodov in da je v glavnem že razprodana potom prednaročil. Zato interesentom svetujemo, da jo čim prej kupijo v knjigarni „Naša knjiga" v Celovcu, ali pa naročijo pri Zvezi koroških partizanov.

Z otvoritve razstave o življenju in delu Karla Prušnika-Gašperja

KOTMARA VAS:

„S pesmijo v pomlad“

Mladina ima prednost pri Gorjancih, takšen vtis so imeli številni obiskovalci zadnjo nedeljo v kotmirški ljudski šoli. Okoli 30 mladih in najmlajših je budilo s petjem, igro, godbo in recitacijami skupno z domačim zborom pomlad. Prireditev „S pesmijo v pomlad“ je pokazala, da je Slovensko prosvetno društvo v Kotmari vasi na pravi poti. Poleg pevskega zbora nastopajo v vedno večjem številu tudi šolarji in mladina. Pod vodstvom učiteljice Rezike Iskra in Sonje Ban je nastopilo v nedeljo prvič 11 mladih igralcev s kratko igro „Zlata gos“. Res z veseljem jim je sledila publika, saj že dolgo nismo več videli mladih domačih igralcev na odru, ki so s Tepčkom na čelu spravili kraljevo hči in še publiko do smeha. Igrali so: Chris Muri, Bojan, Vesna in Darko Wakounig, Andrej in Sonja Moritsch, Nataša in Simona Iskra, Herbert Rulitz ter Elizabeta in Hanzi Rieplitsch. Z recitacijo Milke Hartman pa je povezovala spored druga skupina mladih talentov, ki sta jih učila Rezika Iskra in Marija Wakounig. Pesmi o bratcu, o lipi, pomladi, čebelici idr. so recitirali Vesna Wakounig, Sonja Goritschnig, Rudi Kullnig, Tomislav Rapoti, Martina Tschemernjak, Gerald Struger, Patrik Muri in Hanzi Waschnig.

Prizor iz igre „Zlata gos“

Pod vodstvom Joška Packa, ki igra na harmoniko, sta Oswald Begusch in Maksi Sima z kitaro spremljala pevki Edith Tscherteu in Magdo Pack, svoj pevski talent pa so pokazali tudi Mici in Toni Pirman ter Annemarie Begusch in Tatjana Struger, ki so nastopili z venčkom pesmi in skupno z ostalimi pevci in godci zaključili mladinski del pomladanske prireditve s pesmjo „Kotmara vas“.

Mešani pevski zbor „Gorjanci“ pa je pod vodstvom Stanka Wrulicha otvorili in zaključili živahno pomladansko prireditev v Kotmari vasi. Spored sta v obeh deželnih jezikih povezovala Lilijana Lukačič in Franci Rulitz. Za tehniko je skrbel domačin Pavli Doujak, magister Folti Sima pa je posnel celoten koncert na video-trak, tako da si bodo tudi nastopajoči lahko ogledali svojo prireditev in se še kaj naučili, da bo prihodnjič še bolje.

Za marsikoga je nastopalo zadnjo nedeljo presenetljivo veliko mladine. Prav gotovo gre zasluga za razširitev kroga mladih nastopajočih predsedniku „Gorjancev“ Joziju Packu, ki ima res „nos“ za mlade talente.

Pohvala pa velja tudi vsem nastopajočim in organizatorjem, saj je potekala prireditev brezhibno in uglajeno. Za igralsko delo pa je bil to dober začetek, ki zahteva že sam po sebi nadaljevanje in prav gotovo je pripravljenost mladine za podobne prireditve v Kotmari vasi s to prireditvijo še narasla.

Lep vtis o razgibanosti slovenskega kulturnega delovanja na Gurah so si lahko napravili tudi kotmirški župan Josef Struger, podžupan Josef Liendl, predsednik SPZ Valentin Polanšek s soprogo, župnik Maks Mihor, občinski odborniki in zastopniki kotmirških folklornih in pevskih združenj, ki jih je pozdravil uvodoma predsednik Jozi Pack.

Vabilo
na igro
STARA GARDA

- **v soboto 27. marca 1982 ob 19.30 uri v gostilni Kovač na Obirskem. Prireditelj: SPD „Obir“ na Obirskem**
- **V nedeljo 28. marca 1982 ob 14.30 uri v farni dvorani v Šmarjeti v R. Prireditelj: KP Šmarjeta v R.**
- **V nedeljo 28. marca 1982 ob 20. uri v ljudski šoli na Kotu. Prireditelj: SPD „Herman Velik“ Sele-Kot**

Gostuje: igralska skupina „Oder 73“ Slovenskega prosvetnega društva „Edinost“ iz Pliberka.
Režija: Anita Hudl

V Gradcu potrdili obsodbo

Lansko leto, meseca avgusta je bila v občinski hiši v Škofičah sodnijska obravnava v procesu župana Bürgerja proti občinskemu odborniku Posratschniku (FP).

Posratschnik je župana napadel v televizijski oddaji „Argumente“, češ da je njegovo poslovanje nekorektno in, da je župan oškodoval občino za precejšnjo vsoto denarja. Župan je svobodnjaškega občinskega odbornika tožil zaradi žalitve časti, nakar je bil Posratschnik obsojen. Proti tej sodnijski odločitvi je obsojeni vložil priziv. Pred kratkim pa je višje deželno sodišče v Gradcu potrdilo sodbo prve instance, ki ga je svojčas obsodila na denarno kazen v višini 12.000 šil. Poleg tega mora županu plačati 3.000 šil.

Slovensko prosvetno društvo „Edinost“ v Pliberku vabi na uprizoritev drame Ivana Cankarja

KRALJ NA BETAJNOVI

v nedeljo 4. aprila 1982 ob 20. uri v farni dvorani v Pliberku.

Nastopajo igralci SPD „Radiše“

Izlet

V KONCENTRACIJSKO TABORIŠČE MAUTHAUSEN

Zveza koroških partizanov priredi ob obletnici dneva zmage nad fašizmom, 9. maja 1982 enodnevni izlet v nekdanje nacistično koncentracijsko taborišče Mauthausen. Na ogled tega kraja groze vabimo še prav posebno mladino, da se seznani, kako so tam trpeli in umirali tudi naši ljudje. Ob tej priložnosti se bomo poklonili spominu tisočerih žrtev.

Cena vožnje znaša 200 šilingov.

Prijave sprejemamo do 25. aprila 1982 na naslov: Zveza koroških partizanov, 9020 Celovec, Gasometergasse 10; telefon (0 42 22) 32 5 50. Podrobnosti bomo še pravočasno objavili.

Odbor

„Dan oddiha“ Valentina Katajeva v Šentjakobu

Kako prijetni so trenutki, ko si človek po napornem delu lahko privošči nekaj oddiha. Seveda – tik pred tem mora še malenkost urediti, samo malenkost, in že bo razvlekel na soncu ali v senci svoje trudne kosti in se ves posvetil oddihu. Vendar taka malenkost, ki smo jo hoteli mimogrede še opraviti, lahko postane nepremagljiva ovira, če ima svoje prste vmes – birokracija. Velik klobčič vozlov so nam vozlali in razvozlali šentjakobski igralci na nedeljski večer 21. marca v duhoviti komediji Valentina Katajeva, ki jo je režiral Peter Sticker. Ruski avtor tu ljubeznivo riše lik sovjetske družbe in človeka ter njunih slabosti, in to na „klasično temo“ ljubezenskih zapletljajev. Zvijača, storjena v dober namen, hoče preskočiti birokratsko zapreko in se naposled obupno zmede v dolgo vrsto nesporazumov, ki se pa na koncu seveda le srečno rešijo.

Tudi tokrat smo z veseljem gledali mlado, dinamično igralsko skupino, ki nastopa sproščeno, samozavestno in dokaj homogeno, enotno. Kdaj pa kdaj na naših odrih še dandanes srečamo tisto malce težaško, poceni robato igranje, ki je komaj za krohot. Ta skupina je zopet pokazala, da gre tudi drugače. Če pa je kdaj zmanjkalo igralske discipline, potem je bila predvsem domača publika tista, ki je zvabila „svoje“ igralce z radodarnim smehom tjakaj, kjer postaja komedija manjvredna burka, kjer igralci lovijo efekte in jih v resnici le manjšajo. Vendar se je to zgodilo le malokrat, čeprav je bilo veliko priložnosti.

Tovariša Mjusov in Zajcev sta po domačih imenih, kot so zapisana na ličnem vabilu — Amrušev Ludbej in Mkvavcov Janko. Oba sta res elegantno in že kar profesionalno blodila v pidžamah — po počitniškem domu, odru, in pokazala sta najmanj dve izredno posrečeni in komično-dovršeni sceni. Ravno ti dve vlogi sta najbolj zavajali v pretiravanje, vendar sta se igralca temu večinoma izognila.

Kostja (Kravcarjev Karlej) in Klava (Jirhlnova Ursula) ter profesor Dudkin (Štikrov Toni) in soproga (Maččova Pepca) — to sta bila dva solidna igralska para. Da se Kostja in Klava že poldrugo leto nista več viski nerodi, in ta podoba se je igralcu še kar posrečila. Afrnkova Marija je kot Šura že v prvi sceni odlično hladno-damsko pripravila pot vsem zablodam, in Jirhelnov Florej jo je pri tem kot vratar nevede podprl, z vso svojo prepričljivo, stvarno besedo in osebo. Močnikova Gabi (kot Vera) zelo korajžno nadaljuje igralsko tradicijo svoje družine. Dobro je nastopila tudi Strdenova Danica kot Roza, vendar bi morala smeh prepustiti le nam. Tudi Fugarjev Jožko je živo zdravnikoval po odru, beseda pa mu je tekla ko hudournik.

Vse kaže, da od te skupine lahko še marsikaj pričakujemo. Vidi se, da je resno delala. Ko se bodo nekateri igralci še navadili na mirnejši, počasnejši govor, bodo izostali tudi jezikovni spodrsljaji. Da igrajo na dobrem nivoju, o tem so nas pa znova prepričali.

žofranci

Občni zbor Kluba slovenskih študentov v Celovcu

Pred približno enim letom so celovški študentje sklenili poživiti dejavnost Kluba slovenskih študentov v Celovcu, je v svojem poročilu dejala predsednica Tatjana Zeichen-Messner. Vendar je tudi še danes čutiti, da celovški študentje nimajo tiste tradicije klubskega delovanja, kot npr. študentje na Dunaju.

Precej študentov je vključenih neposredno v delovanje slovenskih kulturnih in narodnopolitičnih organizacij, zato pa klub sam po sebi ni tako privlačen, kot v drugih mestih, kjer so važni za narodnostno združevanje študentov. Kljub temu se zavedajo študentje posebne naloge, ki jo naj bi imel klub, je menila predsednica, saj si že v študijskem času brezbrižen ali pa borben. Brezbrižnost pa je že prvi korak k nesolidarnosti. V prihodnjem času se bo zato klubski odbor posvetil še bolj delu med študenti na celovški univerzi prav tako pa tudi študentom pedagoške akademije, kjer je več kot polovica (60) slovenskih študentov v Celovcu.

V preteklem letu je pripravil klubski odbor nastop kitarista in pevca Tomaža Pengova, organiziral je dvakrat knjižno polico na celovški univerzi s strokovno literaturo o narodnostni problematiki Slovencev. Skupno s kluboma v Gradcu in na Dunaju je pripravil študijsko posvetovanje za začetnike, ter v Podravljah seminar o kulturi koroških Slovencev. Sodelovali so na treh antifašističnih prireditvah proti delovanju ANR na univerzi in proti NDP. Posebno dobro pa je odmevala serija slovenskih filmov na celovški univerzi, ki si jih je ogledalo okoli 400 ljudi.

V prihodnjem delovanju si bo Klub prizadeval za tesnejše sodelovanje z drugimi demokratičnimi silami med študenti, skušal bo intenzivirati sodelovanje z avstrijsko visokošolsko zvezo. Celovški študentje pa se bodo posvetili letos tudi 40. obletnici pregnanstva Slovencev in upora proti fašističnemu režimu. V ta namen pripravljajo politični recital z glasbeno spremljavo. Hkrati pa opozarjajo na pojave desnega ekstremizma v Avstriji in tudi na Koroškem, kjer je pred kratkim imela NDP svoj občni zbor, na katerem so nastopali tudi prejšnji funkcionarji KHD in sedanji člani NDP.

V živahni debati so študentje obravnavali posebne probleme, ki se jim stavljajo pri delu na pedagoški akademiji, pri tem pa so ugotovili, da bo predvsem med učitelji treba začeti delo v zvezi z dvojezično šolo na Koroškem. Delo otežkočajo tudi prostorski problemi. Zato sta celovškim študentom ponudila možnosti za srečanje KDZ v svojih klubskih prostorih, Zveza slovenskih organizacij pa na sedežu v Gasometergasse.

Kot zastopnik ZSO se je udeležil občnega zbora Franci Rozman, NSKS je zastopal Franci Wedenig, KDZ pa Rudi Vouk.

Novo izvoljeni odbor Kluba sestavljajo: Tatjana Zeichen-Messner (predsednica), Tatjana Feinig (podpredsednica), Bernard Olip (tajnik), Ingrid Čertov (namestnica tajnika), Jožica Čertov (referentka za kulturo), Danica Potočnik (blagajničarka), v razširjeni odbor pa so bili še izvoljeni Mirko Stukelj, Marija Jurič in Marinka Lugarič.

Študentje na občnem zboru v Celovcu

Slovensko prosvetno društvo „Danica“ v Šentvidu v Podjuni vabi na

koncert

mešanega pevskega zbora KUD „Krka“ iz Novega mesta

v sob. 3. aprila 1982 ob 20. uri v kulturnem domu Danica v Šentprimožu.
Dirigent: France Može

Z mešanim pevskim zborom KUD „Krka“ iz Novega mesta goji SPD „Danica“ že leta prijateljska srečanja.

Odbor

Čirkovče pri Pliberku

Danes hočemo nadaljevati z našo vaško kroniko, katere prvi del sem objavil v Slovenskem vestniku januarja meseca.

Začeti moram pač s starim rekom: „Zdaj pa imaš, ko nimaš", tako smo rekli včasih, če kaj ni bilo prav. Tudi jaz sem se zmotil, ko sem poročal, da je Čirkova hiša prešla v last Korparjevega Folta. Sicer hiše ni več, pač pa je zemljišče še vedno v lasti Mlinarjevih. Bodo pač Mlinarjevi obnovili hišo in s tem ohranili tradicionalno hišno ime.

Del Čirkovč je tudi čirkovški graben, ki ga z vasjo povezuje lepa asfaltna cesta. No in o tem grabnu se bomo danes nekoliko pomudili. Naj še povem, da so v tem grabnu v zadnjem času zgradili štiri stanovanjske hiše, ki pričajo, da je napredek prodrl tudi v ta kraj. Tu gre za sotesko ob vznožju Komelna, skozi katero teče bistri potok Komeljščica.

Predno pridemo v graben, stoji ob cesti lepa kapelica, ki spominja na veliko nesrečo ob koncu druge svetovne vojne. Takrat je v bližini te kapelice eksplodirala velika zaloga razstreliva, ki so jo tam pustile umikajoče enote hitlerjevske koalicije. Pri tej nesreči so štirje mladi fantje iz te okolice zgubili svoja življenja.

Nekoč je bilo v tem grabnu zelo razgibano življenje. Pri Kovaču je pelo kladivo od zore do mraka. Voda je gnala tudi težko nakovalo. S potokom Komeljščico so se znali včasih zelo okoristiti, da jim je dajal doma delo in kruh. Danes pa ta potok ni več tako izkoriščen in teče pač kot mnogi drugi potoki neizrabljen naprej. Malo više — to področje že spada pod Komelj — je stala nekoč grofova žaga, ki je ob ugodnih časih delala dan in noč. Iz odpadkov — krajnikov pa je potem kovač kuhal oglje. Sto metrov više je stal Kogelnikov mlin, ki je mlel žito za gorjance in poljance. Še višje gori pa je bil še en mlin, katerega lastnik je bil Poklenik na Blatu. Kmetje so k njemu na dom (na Blatu) vozili žito, on pa ga je s konjem vozil uro daleč v svoj mlin. S Kogelnikovim mlinarjem sta se menda malo postrani gledala, ko je Poklenik vozil žito mimo njegovega mlina. Poklenik je menda postavil še Figovčev mlin na Blatu in zgradil Lipejevo hišo v Čirkovčah. Kljub temu, da je bil graben včasih poln življenja in gospodarske dejavnosti, se je s časom začel prazniti. Kovačeva (Lajmiševa) družina se je preselila v bližino Božjega groba, ker ji je bilo iz grabna predaleč na polje. Njihov naslednih Slapar pa je padel v prvi svetovni vojni. Nato je prvi propadel Poklenikov mlin. Prav tako je propadla grofova žaga. Stari ljudje se bodo še morda spominjali te žage. Najdalje je vztrajal oziroma vzdržal Kogelnikov mlin, vendar ga danes tudi ni več. Tako je s časom izginila vsa mala obrt iz čirkovškega oz. komeljskega grabna.

Slovensko prosvetno društvo „Šentjanž" v Šentjanžu v R. vabi na
dramo Ivana Cankarja
KRALJ NA BETAJNOVI
v soboto 27. marca 1982 ob 20. uri v kino-dvorani v Bistrici v Rožu.
Gostuje igralska skupina SPD Radiše.

V grabnu pa sta še dve stari lični bajtici. Eni so menda v davnini rekli pri Ludniku, drugi pa pri Ozmanu. Morda se bo zopet kdo oglasil, češ da to ni res. Prav bi bilo, da se oglasi, saj je bilo lahko tudi drugače, naj me kar popravi. V teh ličnih bajtah, škoda da se že podirajo, so živeli veseli, šaljivi ljudje. O Ludniku so pravili, da je bil zelo pobožen. Vedno je tekel v Pliberk k prvi maši in zraven še „roženkranc" molil. Do Pliberka pa je okoli 5 km peš hoje in ni čuda, da je zamujal. V zvezi s tem je rad povedal sledeče: „Bol ku je pozgojov, bol sm sa pogojov, sm pa glih prav prleatov, ku je kup zmjatov" (bolj ko je zvonilo, bolj sem se poganjal, sem pa ravno prav priletel, ko je skupaj zmetal).

Zelo vesel človek je bil tudi Florijan Taler. Okrog sedemdesetih let se je že drugič oženil. Ko je hodil v svate, je grede prepeval. Znan je bil tudi Hren s svojo harmoniko. Dobre volje v grabnu kljub skromnemu življenju ni manjkalo. Zelo hvalevredno in kulturno bi bilo, ako bi lastniki teh dveh ličnih bajtic skrbeli, da ne bi propadli. Niso samo skrinje in židane rute naših babic dragocene, dragocene so tudi tako značilne majhne hišice, ki izpričujejo, v kaki skromni preprostosti so živeli naši predniki. Pa še en dogodek naj omenim, ki se je dogodil v tem koncu naše vasi — v grabnu in to ravno v eni teh dveh hišic. Dogodek je edinstven obenem pa prikazuje, pod kakšnimi pogoji so takrat delali in živeli delavci ali ljudje sploh. Tam je stanoval „žagl" (žagar) že prej omenjene grofove žage, ki je pred Veliko gospojnico (15. avgust) več dni in noči nepretrgoma rezal les. Verjetno je hotel ta praznik, kakor danes pravijo, „noter zadelat", da bi bil takrat prost. Na večer pred praznikom se je hotel pripraviti za žegnanje v Nonči vasi. Vsedel se je na prag, ki je vodil iz lope v hišo (v izbo), da bi si „zbiksal" (počrnil) škornje. Posilil ga je spanec in je zaspal. Prebudil ga je lep dan. Noge je imel v lopi, sam pa je ležal v izbi. Vesel, da še ni prepozno, se je napravil na žegnanje v Nončo vas. Nemalo pa se je čudil, da je šel koj sam v cerkev. Drugi so mu povedali, da je bilo žegnanje že dan poprej ter da je danes Šentrokovo. Zelo je moral biti truden, da je kar tako čez prag prespal noč, dan in še eno noč. Tako pač pravi naše vaško slovensko ljudsko izročilo.

Riečan II

Jože Boltežar - 80-letnik

Pred kratkim je v vsej življenjski svežini na Obirskem obhajal Jože Boltežar svoj 80. življenjski jubilej.

Jožeta Boltežarja poznamo kot iskrenega korca za narodne in socialne pravice človeške družbe. Že v svojih mladih letih je sodeloval v domačem prosvetnem društvu. Po priključitvi Avstrije k nacistični Nemčiji je moral v nemško vojsko, iz katere je pozneje dezertiral in se z ženo in hčerko pridružil partizanom. Boltežarjeva družina je sodelovala s partizanskim gibanjem na Koroškem že od vsega početka, to je od leta 1942 naprej. K Boltežarjevim je zahajal tudi prvoborec — domačin Johan Županc.

Po izdajstvu nekega domačina se je Boltežar z ženo in hčerko umaknil v gozd in se s puško v roki kot izredno braber partizan boril proti nemškemu fašizmu. Po vojni se je vključil v obnovo po nacistih uničenih kulturnih in gospodarskih ustanov. Vedno je bil v prvih vrstah, ko je šlo za pravice naše narodne skupnosti tako na narodnem kot na socialnem področju. Kot je bil braber v partizanih, tako je srčen tudi danes v prizadevanjih za boljši jutri. Kljub letom je Jože Boltežar prava koroška grča, neustrašen in vedno pripravljen pomagati, kjer je potreba. Kot svobodoljuben mož poln vere v boljšo in pravičnejšo bodočnost uživa danes pri prebivalstvu velik ugled. Za svojo dejavnost v protifašističnem boju mu je avstrijski zvezni predsednik dr. Rudolf Kirchschläger podelil častni znak za zasluge za osvoboditev Avstrije, poleg tega pa je prejel še več drugih priznanj za hrabrost v narodnoosvobodilnem boju.

Jožetu Boltežarju ob njegovi 80-letnici iskreno čestitamo z željo, da bi bil zdrav in čil in še naprej tako srčen in prizadeven kot je bil do sedaj.

POZOR
Ljubljanska televizija bo v nedeljo 28. marca 1982 ob 15.55 uri ponovila oddajo prireditve
ROŽ, PODJUNA, ZILA
iz Cankarjevega doma v Ljubljani.

Ob štiridesetletnici pregnanstva in upora

Zločin izselitve

„izveden po načrtu in brez pripetljajev"

Izvedba zločinskega načrta množične izselitve slovenskih družin iz Koroške v letu 1942 je bila poverjena 171. rezervnemu policijskemu bataljonu. V posebnem povelju z dne 11. 4. 1942* je rečeno, da bo bataljon izvedel izselitev v prostoru okoli Celovca, da je za čas te akcije podrejen SS-ovskemu Brigadeführerju Hintzeju in da bo izseljenih skupno okoli 1200 oseb. Pri izseljencih gre za nemške državljane, ki bodo izseljeni iz političnih vzrokov (komunistična dejavnost), pravi takratkno povelje, v katerem je tudi naglašeno, da se mora akcija začeti „bliskovito" 14. 4. 1942 ob 5.00 uri in mora biti zaključena najkasneje tekom 15. 4. 1942.

V smislu prave nemške temeljitosti je bilo v povelju tudi zaukazano, da je področje izselitve razdeljeno na tri oddelke; z izseljevanjem je treba začeti v bližnji okolici Celovca, nato pa izselitev razširiti na druge, oddaljenejše kraje. „V ostalem pa je pri izvedbi izselitve ravnati po smernicah, ki so bile izdane pri izseljevanju na Spodnjem Štajerskem."

Nadalje so v povelju navedene vse podrobnosti glede prevoza pregnancev, glede njihove prtljage, glede namestitve v zbirnem taborišču in končno tudi glede odhoda vlakov, s katerimi bodo izseljenci prepeljani v „stari rajh". Še posebno podrobna so bila navodila, kako morajo biti pripadniki policijske enote oblečeni, opremljeni in oboroženi, kdaj in kje se morajo javiti in kako morajo potem sproti poročati o svojem „delu".

Ob takšni temeljitosti seveda ne začudi, da je izselitev potekala

brezhibno in tako je celovška podružnica državnega komisarja za utrjevanje nemštva že 18. aprila 1942 lahko poročala v Berlin, da je bila „izselitev politično nezanesljivih elementov iz Koroške v času od 14. 4. do 16. 4. 1942 izvedena po načrtu in brez pripetljajev".

* ki ga poleg številnih drugih dokumentov objavlja Tone Ferenc v svoji pomembni dokumentarni knjigi „Viri o nacistični raznarodovalni politiki v Sloveniji 1941—1945".

SPD „Danica" gostovalo v Pliberku

Preteklo soboto je na povabilo SPD „Edinost" iz Pliberka gostovala v dvorani pri Schwarzlu igralska skupina SPD „Danica" iz Šentvida v Podjuni z veseloigro z godbo in petjem „Študentje smo".

Šentviški igralci, ki so bili v pretežni meri tudi v resnici študentje, so številnim obiskovalcem sobotne predstave pripravili s svojim sproščenim igranjem in petjem prijeten večer. Bili so dobro pripravljeeni in jih tudi prostorska stiska odra ni spravila v zadrego. Predvsem pa je bilo razveseljivo videti toliko mladine, ki je z velikim veseljem in zanosom stopala po odru.

Da so se, pod režijskim vodstvom Silva Ovsenka, dela lotili resno, pove že to, da so mladi vse svoje počitniške dneve žrtvovali za vaje, ki so bile včasih tudi po trikrat na dan. Seveda pa to velja tudi za ostale igralce, režiserja in gospoda Hanzija Kežarja, ki je učil in spremljal na klavirju glasbene točke.

Navzoče, tako poslušalce, kot gledalce, je ob pričetku pozdravil predsednik društva Jožko Hudl in jim ob koncu po burnem aplavzu zaželel še veliko uspeha. Tej želji so se priključili tudi navdušeni gledalci.

IVAN DOLENC 4

INDIJANKA

„Kaj pa delaš?"

„Prodajam sveče. Tamle so v moji potni torbi. Poglej si jih. Medtem se oblečem."

Jacqueline je sedla na stol poleg velike usnjene torbe in jo odprla. Vzela je iz nje nekaj sveč in si jih radovedno ogledovala.

„Ali mnogo zaslužiš?" se je pozanimala.

„Dovolj za naju oba," je rekel kratko Sam in odšel skozi vrata.

„Pa si sploh zadovoljen s svojo Jacqueline?" je radostno zaklicala za njim, ki je že odprl pipe v kopalnici in je ni več slišal.

— — — —

Na poti prek hodnika se je spomnil, da je Indijanka vajena ostati sama brez obleke. Ob tej misli se je nasmehnil in zamahnil z roko. V naglici se je obril in umil. Na poti nazaj se je spomnil, da mora kupiti tudi šminko za njene razpokane ustnice, pa še puder in parfum. Iz hotela jo je treba odpeljati kakor spoštljivo rdečelasko ali blondinko bele polti, ki je ob vsakem času vredna petnajst dolarjev. Sam mora to storiti že zaradi hotelskega vratarja spodaj v veži. Morda se še kdaj povrne pod njegovo streho, zato mora paziti na svoj ugled.

Preden se je docela opravil za v mesto, se mu je Jacqueline ovila krog vratu in mu nagajivo spodnesla:

„Kaj boš z mojo obleko?"

„Vrzi jo v koš za odpad," je odgovoril na pol v šali.

Dekle je takoj ubogalo. Potegnilo je obleko prek glave in jo dalo Samu. „Ti jo zavrži zunaj na hodniku. In zakleni za seboj vrata!"

„Ali se je res treba bati zate?" se je zasmejal. In zase si je takoj pritrdilno odgovoril, ko je znova zajel s pogledom vabljive oblike njenega golega telesa.

„Prav gotovo," je resno odgovorila na vprašanje. „Ojibwe imajo vročo kri. Poznaš legendo o Prerijski Roži?"

„Seveda. Tako vroče je ljubila svojega dragega, Jutranjo Zvezdo, da je od koprnenja po njem umrla . . ."

„Takšna bom tudi sama, ko bom zares ljubila. Naš šaman mi je nekoč zaupal to skrivnost, in on je moder mož, kakšnih sto let že gleda žene našega plemena."

Sam na to ni rekel besede. Pobral je svileno obleko, si jo vrgel prek roke in stopil čez prag. „Ne odgovori nikomur," ji je naročil, potem je spustil ključ v žep in se napotil po stopnicah na cesto.

— — — —

Po trgovinah je hodil več kot dve uri. Za mero so mu služile prodajalke. Primerjal je Jacqueline z njimi in spraševal za njihove številke. Ženske so ga gledale — to mestece je bilo sila viktorijansko —, rekle pa niso nič in mu uslužno stregle. V hotel se je vrnil obložen kakor Indijanec na železniški postaji po prihodu vlaka.

Jacqueline se je veselila vseh teh zavitkov in škatel kakor otrok.

„Tom mi nikoli ni kupil drugega kot tisto rožnato obleko," je vzkliknila.

„Pozabi na Toma, ki ga ne boš več videla, in se hitro obleči. Upam, da ti bo vse prav. Tu imaš še nekaj za svoj obraz." Iz žepov je potegnil šminko, puder, stekleničko parfuma in verižico z drobnim srčkom na koncu.

Dekle se je opravljalo počasi, ker menda ni bilo vajeno ne nogavic ne perila. Vrtela se je pred zrcalom, in ko si je obesila krog vrata svetlikajočo se verižico, je kar kričala od zadovoljstva.

„Pomeri še obleko. Če ni dobra, jo lahko zamenjam do petih. Trgovina ni daleč".

Vzela je iz škatle lahko poletno obleko, ki ni bila tako močno izrezana v nedrjih kakor njena prejšnja, a je bila zato živordeče barve in se je tudi vsa lesketala v slogu najdražjega žameta. Nazadnje je skrila še svoje dolge lase pod modro ruto in se zavrtela pred Samom.

„Si ponosen name?" mu je zaklicala in se pognala v njegov objem.

Dišala je po pudru in njene ustnice so bile še bolj vroče pod rdečico šminke, s katero si jih je namazala.

„Tvoja squaw je bogato oblečena".

Samu ta pripomba ni bila povšeči in ona je to opazila. „Nihče ne poreče, da sem Indijanka," je naglo dodala. „Podobna sem quebeškim Francozinjam, ki se včasih pripeljejo na mejo Ontarija, da obiščejo svojce v bolnici. Znam tudi nekaj francoskih besed, neka Cree me je poučila v njih, in tako ti nikjer ne bom v napoto. Tom me nikamor ni vodil. Sram ga je bilo moje temne polti . . ."

„Molči že enkrat o Tomu. Pozabi na vse, kar je bilo. Zdaj si moja in boš moja ostala, dokler boš pridna in dobra."

Sam jo je obračal pred seboj in se dotikal obleke in rute in nogavic, samo da je čutil pod prsti njeno vročico. Hotel je videti, ali je vse kakor izrezano za njeno postavo. Ko je bil gotov z ogledom, je sedel na posteljo in jo pustil, da je stala pred njim kakor kip.

Bila je res lepa. Tudi v obleki in z ruto na glavi in z nylonkami na visokih nogah.

„Zdaj pa natakni še šolne", je ukazal.

Zakaj ima marec enaintrideset dni

Nekega jutra v začetku pomladi je gnal pastir koze na pašo in spotoma srečal Marca.

Pa reče Marec: Dober dan, pastir! Kam ženeš danes koze past?

— Ej, Marec, danes grem na planino.

— Pameten dečko! Tako je prav; srečno hodi! — Pri sebi pa je rekel: — Danes ti jo bom zagodel, lahko se zaneseš name!

Pa se je tistega dne na planini vlil dež, pravi potop.

Toda pastir je skrbno premotril Marčev obraz in ker se mu ni zdel odkrit, je storil prav nasprotno. Zvečer, ko se je vračal domov, sreča Marca. — No pastir, kako je bilo danes? ga ogovori Marec.

— Prav dobro. Bil sem v dolini; prekrasen dan in sonce je pripekalo.

— Zares? Me veseli! je dejal Marec in si medtem grizel ustnico. — Ka pa jutri?

— Jutri se pa vrnem v dolino. Neumen bi bil, če bi pri tem lepem vremenu ravnal drugače. — Res? Prav! Pa zbogom.

In sta se razšla. Namesto da bi šel v dolino, je drugi dan gnal pastir na planino. Marec je spustil v dolino dež, veter in točo, da je bilo joj! Zvečer pa je poiskal pastirja in mu rekel:

— O, pastir, dober večer! Kako pa je bilo danes?

— Veš, prav dobro. Šel sem na planino, ker sem imel čudovito lepo vreme. Kakšno nebo! Kakšno sonce!

— Naravnost uživam, pametni pastir! In kam pojdeš jutri?

— Jutri grem spet v dolino; zdi se mi, da vidim za planino nekaj temnih oblakov... Ne maram se preveč oddaljiti od doma.

— Prav imaš, tudi jaz bi ti tako svetoval.

Skratka: pastir mu je povedal vselej nasprotno in Marec mu ni mogel do živega.

Prišel pa je konec meseca. Zadnji dan je dejal Marec pastirju: — No, pastir, kako je kaj?

— Dobro. Zdaj je marec minil, na konju sem. Ni se mi treba več bati vremena in lahko spet mirno spim.

— Pametno govoriš. Kam pa greš jutri?

— Jutri bom šel v dolino; hitreje opravim, pa tudi bolj pri roki mi je.

— Prav! Za zbogom.

Tedaj je šel Marec hitro k Aprilu in mu rekel: Posodi mi svojo posodo vsaj za en tvoj dan. April se ni pustil preveč prositi in mu jo je res posodil.

In glej, drugo jutro je pastir prignal koze iz staje in šel veselo na pašo v dolino. Mislil je, da mu zdaj v Aprilu ne preti nobena nevarnost več. Toda ko je prišel na mesto, je v trenutku začelo strašno pihati in deževati. Lilo je kot iz škafa, povrhu pa je prišel še veter, sneg in toča. Pastir je komaj priklical koze in jih prignal domov.

Zvečer poišče Marec pastirja, ki je žalosten sedel pri ognju, in mu reče: — O, pastir, dober večer!

— Dober večer, Marec! — Kako je bilo danes?

— Joj, dragi Marec, nikar ne sprašuj! Danes je bilo naravnost strašno. Slabše ne bi moglo biti niti sredi Januarja! Vreme mi je prav pošteno zagodlo. Vsi peklenščki so se spustili nadme. Samo tega dne sem se naužil dežja in mraza za vse leto. Moje uboge koze!

To je bil tisti dan, ki si ga je Marec izposodil od Aprila. In zato ima odtlej še zmeraj enaintrideset dni.

Kekčevi zobje

„Kaj pa ste danes imeli za malico, Matejka?" sprašuje Aleš.

„Črn kruh, sir in jabolko. Teknilo nam je."

„Pravijo, da taka hrana koristi tudi zobem!" pristavi mama.

„Pa tudi dlesno utrjujemo, če grizemo jabolka," doda Aleš.

„Ali je tudi dlesna pomembna za zobe?"

„Seveda je! Zdrava dlesna ščiti zobe in njihove korenine, da ostanejo močni in odporni pri grizenju in žvečenju."

„Kako pa vemo, da je dlesna zdrava?"

„Lepe rožnate barve je in tesno objema vratove zob, da jih varuje."

„Zadnjič, ko sem bila bolna in me je peklo v ustih, sem imela dlesno nabreklo, bila je modrikasto rdeča. Ko sem si čistila zobe, je okrog njih krvavelo."

„Vidiš, dlesno je treba čistiti in utrjevati, da ne zboli. Bolna dlesna nam ne more varovati zob. Lahko smo ob zobe."

„To pa ne bi rada doživela. Rada bi imela lep nasmeh. Brez zob pa se človek ne more lepo smejati."

„Kako ti pride kaj takega na misel?"

„V šoli smo se pogovarjali o Kekcu."

„Ste se pogovarjali tudi o njegovih zobeh?" nagajivo vpraša Aleš.

„Ne, pač pa o njegovem smehu, o njegovi dobri volji. Bil je pogumen in dober. Vsi so ga imeli radi, ker je rad pomagal. Njegov obraz je bil vedno nasmejan. Med ljudi je prinašal sonce in srečo. Učiteljica je rekla, da je imel Kekec lepe zobe. Kadar se je zasmejal, je bilo to lepo videti. Zato je bil tudi vedno dobre volje."

„To je pa res. Kekec je vedno našel pravo rešitev. S smehom in dobro voljo je zmogel vse."

Prebujenje

Davi sonce prebudilo
punčke naše je in dečke,
puste izbe pozlatilo,
dolgčas dahnilo v zapečke,
da so punčke brž z dečaki
potovale na poljé,
koder z lahkimi koraki
mlada vesna s cvetjem gré.
Zdaj zdaj ptica kukavica
bo zakukala ku-ku,
saj živeli — je resnica —
bodo let, kot bo ku-ku,
in denarcev imel vse leto,
kolikor ga kdo imá,
kolikor ku-ku presneto! —
bo donelo prek poljá.

Če pa nič ne bo beličev,
če bo prazen, suh mošnjič,
žvrgolenje imel bo ptičev
prav vsak deček in deklič;
zraven cvetje polj in gričev,
zraven pomlad in prostost,
zraven bujno rast cepičev —
neizživljeno mladost.

Črtomir Šinkovec

Ptiči selivci se vračajo

Ko pokrije pozimi snežna odeja dol in breg in se vse rastlinstvo pogrezne v globoko spanje, priča le kak osamljen ptičji glas, da narava ni umrla. Okoli človeških bivališč in po cestah se potikajo beraški vrabci ter iščejo, kje bi bilo kaj za njihove lačne želodce. Večkrat se jim pridružijo čopasti škrjanci, da si v njihovi družbi poiščejo med raznimi odpadki na cesti skromno hrano. Po sadovnjakih in nasadih se spreletavajo sinice in obirajo po drevju jajčeca raznega mrčesa, da se tako za silo preživijo. Spomladi tako glasni ščinkavci so skoraj onemeli in tudi rumenokljuni kos je osamljen, ker se je družica z mladim zarodom preselila v toplejše kraje. Kaj se je vendar zgodilo s pisanim in glasnim ptičjim zborom, ki je oživljal vso pomlad in poletje gozd in polje? Na jesen je jata za jato odletela prezimovat na toplejši jug.

Ko se zima še ni dokončno poslovila, se že povrne iz Afrike prvi izseljenec škorec. Včasih ga vidimo že v mrzlih februarskih jutrih sedeti na strešnem slemenu, kjer s povešenimi perutnicami cvrči in naznanja bližnji konec zime. Ogleduje se že za gnezdiščem pod strešnim robnikom, v drevesnem duplu ali v hišici, ki mu jo je naredil človek.

Ko se malo bolj ogreje, se vrnejo preko morja iz tople Afrike v svoja sfara gnezda lastovke, prave znanilke pomladi. Vendar jih večkrat preseneti pozni mraz, saj pravi ljudski pregovor, da ena lastovka še ne prinese pomladi.

Tudi polje z mlado ozimino oživi že v zgodnjih pomladanskih dneh. Poljski škrjanec, ki je prebil zimo v južni Evropi, se v krogih dviga visoko pod oblake, da ga je s prostim očesom komaj mogoče zasledovati; le neumorno žvrgolenje izdaja živahnega pevca.

Pozneje se vrne iz Afrike na naša žitna polja tudi prepelica. Plašna je ta ptica in nam pride pred oči le po naključju; izdaja se samo s svojim petpedikanjem.

Pozen povratnik z evropskega juga je rjavi srakoper, ki se naseli po grobljah, obraslih s trnatim grmovjem. Ta lepi ptič se sicer hrani največ z žuželkami, vendar pleni tudi negodne mladiče po gnezdih malih pevcev, katerih petje prav mojstrsko posnema. Rad nabada na trne žuželke in drugi mrčes.

Ob razsežnejših, z vodnim rastlinjem obraslih vodah se naseli divja raca, ki se na zimo preseli v toplejše južne predele, ko začne naše vode pokrivati led. Rjavi samici dela družbo mnogo lepši, s pisanim perjem odeti samec; kmalu pa bo plavala po vodi s starši družina mladih račk.

V vzhodnih predelih oživlja močvirnate travnike dolgonoga bela štorklja, ki s počasnimi koraki meri močvirnata tla in išče žabe, svojo glavno hrano. Privadila se je na človeka in če je le mogoče, si zgradi iz dračja gnezdo kar na strehi, kjer vzgoji po dva mladiča. Prezimovat hodi v daljno južno Afriko.

V pozni pomladi se začne oglašati iz naših gozdov kukavica, eden naših najkoristnejših ptičev. Kajti le njen želodec prenese dlakave gosenice, silne škodljivce gozdnega drevja, ki se jih domala vsi drugi žužkojedi ptiči izogibajo. Jajca podtika v gnezda raznim malim pevcem, ki jim prepušča vzgojo svojega zaroda.

Med najpoznejšimi povratniki je tudi rumeni kobilar, ki je zelo oprezen ptič, da ga ni lahko videti, pač pa se daleč razlega njegov polni „siv-kobiv". S kukavico vred že v poletju zapusti naše kraje. Pri nas se zadržuje samo tako dolgo, da so mladiči godni, potem odleti v toplo osrednjo Afriko in se tako izogne mrzli zimi.

Jacqueline je skočila v čevlje iz kačjega usnja in se zavrtela na visokih petah, kot bi bila na plesu. „Vedno sem si želela čeveljce iz kačje kože! Kako si neki to uganil!"

Sam se je smehljal in molčal. Potem jo je povabil h kosilu. Prinesel je bil s seboj narezka in sadja in steklenico francoskega vina. Hlastno sta jedla. Sam je nalil dva kozarca in trčil z dekletom. „Pij!" je rekel in izpraznil čašo črnine do dna. Bil je srečen, tako srečen, da ni pomnil, kdaj mu je bilo zadnjikrat tako lepo pri srcu. Najbolj je bil vesel Jacquelininega nepokvarjenega obnašanja z vsemi temi malenkostmi, ki jih ji je bil prinesel.

Sedela je ob njem kot ženska iz kakšnega nočnega bara. Perilo in obleka so pregnali iz nje tisto divjo držo, ki jo je spoznal zjutraj, ko je prvič gledal, kako pričakujoče stoji pred njim, svojim novim ljubimcem.

„Moral boš paziti name!" se je pošalila in ga spet in spet hvaležno poljubila na čelo in na lica. Obnašala se je kot otrok, ki mu daš prve igračke.

— — — —

Steklenico sta kmalu spraznila do dna.

Dekle je vprašujoče pogledalo Sama.

„Naj se spet slečem?"

„Zakaj neki?"

„Mislila sem si, da morda to hočeš." Nekaj hipov je mirovala, kot bi izbirala naslednje besede, potem je naglo pristavila: „Zahvalila bi se ti rada za vse te lepe reči. Svojo hvaležnost ti pa lahko izkažem samo brez obleke in brez perila na sebi..."

Sam je tonil v zelenini njenih globokih oči. Iznenada mu je šinilo v glavo, kot bi se prebudil iz prijetnega sna, da ji ne sme odreči te čiste želje. Slekel jo je sam. Počasi je odlagal perilo kos po kosu na stol in ni umaknil oči od njenega objema. Snel ji je tudi pas za nogavice, za nylonke pa se ni več zmenil. Odnesel jo je kar tako na posteljo. Srečna je bingljala z nogami v njegovem varnem naročju. V kratkem padcu na blazino se je razposajeno otresla razpuščenih nogavic.

— — — —

Zadovoljna sta preživela štiri mesece.

Sam je upeljal Jacqueline v svoj posel, da mu je prodajala sveče v indijanskih naselbinah po predmestjih. Tam sta prodala smo po svečo ali dve naenkrat, toda Sam je vseeno rad zahajal med Indijance, ki so delali na najslabše plačanih gradbiščih v manjših in večjih mestih, ker si je mislil, da so tudi oni potrebni tolažbe, kadar jim umrejo svojci. Jacqueline je celo naročil, da lahko kakšno svečo podari, če vidi, da v njihovih podrtijah ni denarja.

Sam jo je vedno čakal v avtu, kadar je šla v bivališča svojih bratov. Zaupal ji je, kar mu je nekega dne izjavila, da še nikoli ni bila tako srečna kakor v njegovi družbi.

Učil jo je obnašanja v dnevnem življenju, in ona se je naglo učila. O večerih ji je v hotelskih sobah pripovedoval o širnem svetu onstran Atlantika. Kakor je poprej v svoji samoti na potovanjih vedno listal po bibliji, ki ga je čakala v vsaki hotelski sobi, tako je zdaj iz te svoje navade čital svetopisemske zgodbe svoji lepi Indijanki. Mirno je sedela ob njem na postelji in ga zavzeto poslušala kakor šamana, verskega vodnika svojega plemena. Najbolj se je navduševala za čudeže, ker so jo spominjali na legendarna dejanja junakov iz indijanske folklore. Pripadala je skupnosti Midewiwinov, ki so ohranili v svojih obredih starodavne plemenske običaje. Ob Jezusovih zgodbah je vedno znova ponavljala ime Nanna Bijou, velikana, ki je popeljal Ojibwe iz dežele ob Niagarskih slapovih v gozdove na severu Ontarija in Manitobe, kamor jim belci niso mogli takoj slediti.

Poseben vtis je napravila nanjo prilika o ljubeči ženi, ki je nihče v templju ni upal obsoditi.

„Tisti med vami, ki je brez greha, naj prvi vrže kamen nanjo! — In vsi pismouki in farizeji so zapustili tempelj drug za drugim?" je poudarila Jacqueline. „Šaman in nesrečna žena, ki se je v ljubezni izgubila, sta ostala sama? In on da ji je rekel: Tudi sam te ne obsojam!?... Veš, Sam, tudi jaz ne mislim slabo o tebi. Ženska sem, in izgubljena sem v ljubezni, to je vsa moja zgodba."

Sam je bil dober z njo. Kadar koli sta imela uspešen poslovni teden s svečami, jo je o sobotah popoldne vodil po trgovinah neznanih krajev. Manitobe, od ameriške meje pa tja do zadnje železniške postaje na severu, in včasih tudi daleč na vzhod in na zahod. Najbolj je bila vzhičena v Winnipegu, ker je prvič videla veliko mesto. Sam jo je vodil kakor otroka iz trgovske hiše v elegantne kavarnice, in iz palač Eaton in Loblawa v razkošno opremljene kinematografe.

Kadar sta se vozila po tem mestu, se je vedno izogibal Main Streeta. To široko ulico je poznal kot pravo leglo umazanih pivskih salonov in še bolj umazanih indijanskih pijancev in propadlih belih vlačug. Nikoli ni dovolil Jacqueline, da bi videla, kako se trezne in pijane ženske postavljajo po pločnikih, obloženih z gnilimi odpadki, in nagovarjajo mimoidoče, da bi šli z njimi v hotel za pet dolarjev in večkrat samo za steklenico whiskyja ali zaboj piva. V Winnipeg so se vsako jesen in zimo privalili sezonski delavci iz severa. Denar, ki so si ga prislužili s trdim delom v gozdovih in v rudnikih zlata, so potem v treh, štirih mesecih pognali z winnipeškimi ženskami. Sam je slišal številne zgodbe o glasnih orgijah, ki so si jih prirejali ti nekajtedenski kapitalisti. V prvem letu svojega samevanja v tem velikem mestu si je dodobra ogledal vse tiste zakotne restavracije, kjer pijejo možje žganje iz skodelic za čaj in kjer jih čakajo mlade in stare ženščine v kleti pred stranišči z dvignjenimi krili.

(Dalje v prihodnji številki)

LETOS JESENI V LJUBLJANI:

Prvenstvo v dviganju uteži

z zanimivimi okvirnimi prireditvami in razstavami

Ljubljana bo v jeseni prizorišče velikega športnega dogodka — svetovnega in evropskega prvenstva v dviganju uteži (SPEDU). V času od 18. do 26. septembra se bodo v Tivolski dorani v Ljubljani pomerili med seboj najboljši dvigalci uteži iz celega sveta. Vzporedno s to športno prireditvijo pa bodo organizatorji priredili več kulturnoumetniških prireditev, ki bodo olepšale srečanje najmočnejših atletov na privlačni razstavi umetniških fotografij in znamk na temo dviganja uteži.

Umetnike vseh dob in vseh zvrsti je že od nekdaj privlačil človek — atlet, predvsem njegovo telo in gibanje. Tudi mojstre umetniške fotografije. Mnogi med njimi so se s posebnim veseljem posvetili prav mišičastim dvigalcem v boju s težkim železom — utežmi. Dviganje uteži je zelo pogosten motiv največjih mojstrov umetniške fotografije. To je tudi spodbudilo organizacijski komite svetovnega in evropskega prvenstva v dviganju uteži (SPEDU 82) v Ljubljani, da bo v času tega srečanja priredil veliko mednarodno razstavo umetniške fotografije na temo dviganja uteži. Tehnično plat zahtevne organizacije je prevzela foto-kino zveza Slovenije.

„Upamo, da bomo zbrali približno 300 najboljših črno-belih in barvnih fotografij in kolekcije s po štirimi slikami formata 40x60, najboljše dosežke z vseh petih celin. Posebna strokovna žirija, ki jo bodo sestavljali mojstri umetniške fotografije in člani organizacijskega komiteja, strokovnjaki za dviganje uteži, bo ocenila najboljše prispevke in jih nagradila — kakopak — s kolajnami SPEDU '82", je o razstavi povedal član propagandne

SPEDU-LJUBLJANA '82

komisije, kandidat za mojstra fotografije Niko Mušič, ki se je posebej zavzel za razstavo umetniške fotografije o dvigalcih uteži.

Na račun bodo v dneh „SPEDU '82" prišli tudi ljubitelji filatelije, saj so izbrani umetniki v številnih državah sveta doslej uporabili lik dvigalca uteži na več kot 145 znamkah. 30. julija letos bo izšla priložnostna jugoslovanska znamka s to tematiko (za 8 din), ki bo posvečena „SPEDU '82", z drugima dvema športnima znamkama, ki bosta letos izšli, pa bodo počastili še svetovno kajakaško prvenstvo v Beogradu in svetovni pokal v gimnastiki v Zagrebu. Te znamke in seveda veliko drugih s temo dviganja uteži bodo na ogled na filatelistični razstavi, ki jo bo v dneh „SPEDU '82" priredil organizacijski komite z roko v roki s filatelističnim društvom „27. april" in filatelistično zvezo Slovenije. Tematski razstavi bodo dodali še znamke na temo šport in rekreacija in predstavili najlepše zbirke znamk o Titu in Jugoslaviji.

„Hkrati pripravljamo tudi analogično razglednico, na kateri bo motiv z znamko, ki bo izšla v počastitev SPEDU '82", je povedal član propagandne komisije „SPEDU '82", predsednik filatelističnega društva „27. april" in sekretar FZS Ivan Jakič.

Za obe razstavi prizadevni organizatorji še iščejo najustreznejši razstavni prostor; ponuja se jih kar več, toda prejkone bo obveljal predlog predsednika skupščine mesta Ljubljane dr. Marjana Rožiča: razstavi bosta skoro gotovo v avli Magistrata, v čudovitem ambientu mestne hiše republiškega središča, torej mesta, ki bo septembra letos gostilo najmočnejše atlete na svetu.

Z YUGOTOURSOM NA POČITNICE

Z letalom z letališča Ljubljana od maja do oktobra
(prevoz iz Celovca do letališča in nazaj vključen)

t e d e n s k o
v Srednjo Dalmacijo, Južno Dalmacijo in Črno goro

H. Amfora/Hvar	7 dni polpenzion soba kop WC bk	od S 2.985.—
H. Neptun/Dubrovnik	7 dni polpenzion soba tuš WC	od S 2.599.—
H. Bellevue/Budva	7 dni polpenzion soba tuš WC bk pogled na morje	od S 2.750.—

1 4 - d n e v n o

Ciper	14 dni apartman	od S 5.730.—
Otok Kos	14 dni tuš WC bk polpenzion	od S 7.230.—
Krela	14 dni tuš WC noč/zaj	od S 5.313.—
Rodos	14 dni tuš WC noč/zaj	od S 4.740.—
Glifada (Atene)	14 dni tuš WC noč/zaj	od S 5.720.—

popust za otroke od 10—30 %

Vse informacije in knjiženje: **YUGOTOURS CELOVEC, Pfarrplatz 5/2 telefon 0 42 22 / 80 5 63, 80 5 64**

RADIO — TELEVIZIJA

AVSTRIJA 1

PETEK, 26. 3.: 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 Ruščina — 10.00 Gost Clemensa Holzmeistra — 10.30 Moja teta — tvoja teta — 11.55 Živalske zgodbe — 12.15 Dokumenti o raziskovanju možganov — 13.00 Uredništvo — 17.00 Za predšolske otroke — 17.25 Wombeli — 17.30 Matt in Jenny — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Panoptikum — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Stari — 21.20 Oddaja s Fritzom Muliarjem — 22.05 Reklama in šport — hokej Avstrija : Švica — 0.00 Poročila.

SOBOTA, 27. 3.: 9.00 Poročila — 9.05 Angleščina — 9.35 Francoščina — 10.05 Ruščina — 10.35 Mi — 11.05 Roke kvišku, mojster pride — 11.25 Zgodovina fotografije — 11.55 Nočni studio — 13.00 Uredništvo — 15.40 Kovček gospoda O. F. — 17.00 Mali zmaj Grisu — 17.25 Wombeli — 17.30 Pasje zgodbe — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Dva krat sedem — 18.25 Dober večer v soboto želi Heinz Conrads — 19.00 Slike iz Avstrije in Južne Tirolske — 19.30 Čas v sliki in šport — 20.15 Zabavna oddaja iz Ludwigshafna — 22.05 Šport — hokej Avstrija : Norveška — 23.35 Poročila.

NEDELJA, 28. 3.: 11.00 Ura tiska — 12.00 Vprašanja — 15.20 Zaboj smodnika in diamanti — 16.45 Nils Holgersson — 17.10 Gibanje je vse — 17.40 Helmi — 17.45 Klub seniorjev — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki in šport — 20.16 Lisjak — 22.40 Šport — 22.55 Poročila.

PONEDELJEK, 29. 3.: 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 Prosim k mizi — 10.00 Ivana, devica Orleanska — 10.30 Kovček gospoda O. F. — 11.45 Ferdinand Porsche — 12.10 Ni lahko biti pingvin — 13.00 Uredništvo — 17.00 Za predšolske otroke — 17.25 Poglej točno — 17.30 Slike naše zemlje — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Konjske zgodbe — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Ponedeljski šport — 21.00 „Kje sem?" — 21.05 Kaz & Co. — 21.50 Šport — 22.20 Poročila.

TOREK, 30. 3.: 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 Angleščina — 10.00 Gmota in prostor — 10.30 Šampion — 12.05 Možje brez živcev — 12.15 Klub seniorjev — 13.00 Uredništvo — 17.00 Za predšolske otroke — 17.25 Oddaja z miško — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Popaj, mornar brez strahu in plemstva — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Prizma — 21.00 Liliom — 23.30 Poročila.

SREDA, 31. 3.: 9.00 Poročila — 9.05 Oddaja z miško — 9.35 Francoščina — 10.05 To so Firence — 10.35 Bel ami — 12.15 Prizma — 13.00 Uredništvo — 17.00 Žalostni kralj — 17.30 Viki — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Policijska inspekcija 1 — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije in Južne Tirolske — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Poroka po italijansko — 21.50 Zrcalne slike — 22.05 Poročila.

ČETRTEK, 1. 4.: 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 Dežela in ljudje — 10.00 Slika Jezusa nazareškega v zgodovini in sedanjosti — 10.15 Predmetni pouk: proizvodnja električnega toka — 10.30 Poroka po italijansko — 12.10 Color classics — 12.15 A la carte — 13.00 Uredništvo — 17.00 Za predšolske otroke — 17.25 Poglej točno — 17.30 Neverjetne pustolovščine Lemija Gulliverja — 17.50 Super miš Oskar — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 TV kuhinja — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Godalni kvartet — 21.00 Tako igram več oseb kar čisto sam — 22.00 TV igra — 22.30 Šport — 23.20 Poročila.

AVSTRIJA 2

PETEK, 26. 3.: 17.30 Retorična komunikacija — 18.00 Galerija — 18.30 Brez nagobčnika — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Velika pustolovščina Himalaja — 21.00 Fascinirano odkrivanje — 21.20 Politika v petek — deset pred deseto — 22.20 Veliko belo upanje — 0.00 Poročila.

SOBOTA, 27. 3.: 16.55 Trailer — 17.20 Primer za ljudskega odvetnika? — 17.45 Kdo me hoče? — 18.00 Nogomet — 18.30 Siegfried — 19.55 Poročila — 21.45 Karl Löbl v pogovoru s Kurtom Pahlenom — 23.05 Kriminalka — 0.30 Poročila.

NEDELJA, 28. 3.: 15.00 Šport — 17.00 Velika pustolovščina Himalaja — 17.45 Jethro Tull — 18.30 Okay — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Tedenski pregled — 20.15 Šampion — 21.50 Obračun — 22.35 Poročila.

PONEDELJEK, 29. 3.: 18.00 Perspektive — 18.30 Prebujajoča se dežela — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Draga družina — 21.00 „Kje sem?" — 21.05 Po Holocaustu Kambodže — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Svileni čevelj — 23.45 Poročila.

TOREK, 30. 3.: 17.45 Slika Nazareta v zgodovini in sedanjosti — 18.00 Orientacija — 18.30 Prebujajoča dežela — 19.15 Jakob in Elizabeta — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Kaj sem jaz? — 21.03 Dallas — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Klub 2 in poročila.

SREDA, 31. 3.: 16.45 Iz parlamenta — 18.00 Dežela in ljudje — 18.30 Prebujajoča dežela — 19.15 Jakob in Elizabeta — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Stvaritev — 22.30 Deset pred deseto — 23.00 Umetnija — 0.00 Poročila.

ČETRTEK, 1. 4.: 16.15 Iz parlamenta — 17.30 Svet otroške in mladinske knjige — 18.00 Po Avstriji — 18.30 Prebujajoča dežela — 19.15 Jakob in Elizabeta — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Od nekdaj do danes — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Klub 2 in poročila.

ORF — KOROŠKI RADIO SLOVENSKE ODDAJE

PETEK, 26. 3.: 14.10 Koroški obzornik — Zabavna glasba — Spominjamo se.

SOBOTA, 27. 3.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

NEDELJA, 28. 3.: 7.05 Duhovna misel — Naj pesmica naša darilo vam bo.

PONEDELJEK, 29. 3.: 14.10 Koroški obzornik — Iz ljudstva za ljudstvo — 16.00 S. Struger: Pesem ga je rešila (Slov. šolska rad. oddaja za šolarje od 1.—8. šolske stopnje).

TOREK, 30. 3.: 9.30 Land an der Drau — Dežela ob Dravi — 14.10 Koroški obzornik — Kako danes živeti? (5) — Otroci, poslušajte!

SREDA, 31. 3.: 14.10 Koroški obzornik — Za oddih in premišljevanje.

ČETRTEK, 1. 4.: 14.10 Koroški obzornik — Glasbeni mojstri.

JUGOSLAVIJA

PETEK, 26. 3.: 8.50 TV v šoli — 10.00 Poročila — 10.55 Mont Genevre: Slalom za moške, prenos 1. teka — 13.25 Mont Genevre: Slalom za moške, prenos 2. teka — 16.15 Slalom za moške, posnetek iz Mont Genevra — 17.25 Poročila — 17.30 Kaj je novega na podstrešju, otroška serija — 18.00 Čez tri gore: Kvintet Savski val — 18.30 Obzornik — 18.45 Pred izbiro poklica: Poklici v rudarstvu — 19.10 Risanka — 19.20 Cik cak — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 SKAG, ameriška nadaljevanka — 21.25 Ne prezrite — 21.40 Ti dnevi, ta leta, dokumentarna serija — 22.25 Spremljajmo — sodelujmo, športna oddaja — 22.35 Nočni kino: Marjetice, češki film — 23.45 Poročila.

SOBOTA, 27. 3.: 8.15 Poročila — 8.20 Ciciban, dober dan: Po lovčevih stopinjah — 8.35 Glasba za cicibane: Pedenjped — 8.50 Kuhinja pri violinskem ključu: Janezek in tižolovka — 9.20 Kaj je novega na podstrešju, otroška serija — 9.50 Pustolovščina, otroška serija — 10.20 Za zdravo življenje — 10.30 Otrok in igra: Kupujemo igrače — 10.55 Montgenevre: Slalom za ženske, prenos 1. teka — 12.00 Mesta: Chicago, angleško kanadska serija — 12.50 Dokumentarna oddaja — 13.25 Montgenevre: Slalom za ženske, prenos 2. teka — 15.05 Poročila — 15.10 Nogomet TETEKS : CZ, prenos — 17.00 PJ v košarki — 18.30 Naš kraj — 18.45 Reportaža s smučarskih skokov v Planici — 19.05 Zlata ptica: Martin Krpan — 19.10 Risanka — 19.20 Cik cak — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Naše 16. srečanje — 21.35 Zrcalo tedna — 21.50 Planet opic, ameriški film — 23.40 Poročila.

NEDELJA, 28. 3.: 7.55 Poročila — 8.00 Vroči veter, humoristična serija — 9.00 Živ žav, otroška matineja — 9.55 Planica: Smučarski skoki - 90 m, prenos — 12.45 Kažipot — 13.05 Poročila — **14.55 ROŽ — PODJUNA — ZILJA, posnetek prireditve** — 16.30 Prisluhnimo tišini, oddaja TV Koper za slušno prizadete — 17.00 625 — 17.30 Športna poročila — 17.45 Metež, jugoslovanski film — 19.10 Risanka — 19.20 Cik cak — 19.22 TV in radio nocoj — 19.24 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Nepokorjeno mesto, nanizanka — 21.30 Športni pregled — 22.15 Poročila.

PONEDELJEK, 29. 3.: 8.45 TV v šoli — 10.00 Poročila — 10.05 TV v šoli — 16.05 Kmetijska oddaja TV Sarajevo — 17.05 Poročila — 17.10 Mesta: Glasgow, angleško kanadska serija — 18.00 Družbena samozaščita: Radiološko-biološka kemična zaščita — 18.20 V gostinski šoli — 18.30 Obzornik — 18.45 V deželi zlatega runa, dokumentarna oddaja — 19.15 Risanka — 19.20 Cik cak — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Pastirji iz Tušetije, gruzinska nadaljevanka — 21.10 Nagrajenci, gruzinska glasbena oddaja — 21.50 V znamenju.

TOREK, 30. 3.: 9.00 TV v šoli — 10.00 Poročila — 10.05 TV v šoli — 15.45 Šolska TV — 17.15 Poročila — 17.20 Slovenske ljudske pravljice — 17.35 Z osmimi notami okoli sveta: Mlekarice — 18.00 Pustolovščina, otroška serija — 18.30 Obzornik — 18.45 Mostovi-Hidak, oddaja za madžarsko narodnostno skupnost — 19.00 Knjiga — 19.15 Risanka — 19.20 Cik cak — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Aktualno — 20.45 Pastirji iz Tušetije, gruzinska nadaljevanka — 21.50 V znamenju.

SREDA, 31. 3.: 9.00 TV v šoli — 10.00 Poročila — 10.05 TV v šoli — 17.30 Poročila — 17.35 Ciciban, dober dan — 17.50 Družina Smola, madžarska risana serija — 18.15 Pozdravljena, Makedonija — 18.30 Obzornik — 18.45 Galerija opernih značajev: Čudaki — 19.05 Risanka — 19.20 Cik cak — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Film tedna: Povejte ji, da jo ljubim, francoski film — 21.40 V znamenju.

ČETRTEK, 1. 4.: 8.55 TV v šoli — 10.00 Poročila — 10.05 TV v šoli — 15.30 Šolska TV — 17.00 Poročila — 17.05 Mladi virtuozi — 17.30 Kuhinja pri violinskem ključu: Grad, gradič — 18.00 Mozaik kratkega filma — 18.30 Obzornik — 18.45 Pogorje Yandgang, dokumentarna oddaja — 19.05 Risanka — 19.20 Cik cak — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Studio 2 — 21.30 Picasso — slikarjev dnevnik — 22.30 V znamenju.

Le konvencije same

še ne odpravijo diskriminacije

Ob letošnjem dnevu žena, ki smo ga obhajali v začetku tega meseca, se je na Dunaju sestala komisija Združenih narodov za položaj žensk. Namen tega sestanka je bil, da bi pregledali, kako se je v zadnjih petih letih uresničeval program akcij, ki ga je za desetletje žensk (1976-1985) sprejela konferenca ZN o mednarodnem letu žensk v Ciudad Mexicu.

Ugotovitve, ki so jih navajale udeleženke dunajskega sestanka, so naravnost porazne. Res je, da je že 32 držav ratificiralo konvencijo o odpravljanju vseh oblik diskriminacije žensk in da je konvencija v veljavi že od lanskega septembra. Toda program akcij, ki naj bi okrepil mednarodno sodelovanje za uresničitev ciljev desetletja žensk — enkopravnost, razvoj in mir — je ostal v glavnem na papirju.

O tej bridki resnici govorijo predvsem podatki iz držav v razvoju, ki smo jih takorekoč že vajeni, pa naj so še tako pretresljivi. Primer: Vsako minuto se na svetu rodi povprečno 234 otrok, od tega 136 v Aziji, 41 v Afriki, 23 v Latinski Ameriki in 34 v drugih predelih sveta; 23 teh otrok umrje še pred prvim rojstnim dnem, vsak četrti otrok v državah v razvoju umrje, ne da bi dočakal pet let; večina teh otrok umrje zaradi lakote, sto tisoč tistih, ki preživijo kljub podhranjenosti, pa oslepi zaradi pomanjkanja vitamina A v prehrani.

Ti grozljivi podatki opozarjajo ne le na žalostno usodo otrok v razvijajočem se svetu in na prepad med razvitim in nerazvitim svetom, marveč obenem tudi na skrajno zapostavljen položaj žensk v teh delih sveta. V ta okvir sodijo tudi vesti o nemogočih življenjskih razmerah sto tisočev in celo milijonov žensk med begunci v Aziji in na Bližnjem vzhodu.

Kljub temu pa smo se — kakor že rečeno — na tako resnico bolj ali manj „navadili". Vendar ta „navada" ni samo izraz določene brezbrižnosti in otopelosti — za razmere v daljnih deželah se vse premalo zanimamo tudi zaradi tega, ker imamo sami dovolj problemov. Tudi v razvitem delu sveta je položaj žensk vse prej kot zadovoljiv ter ob visoki stopnji gospodarskega razvoja in blaginje še posebno bode v oči zapostavljanje in splošno razlikovanje žensk.

V luči takih dejstev so udeleženke dunajskega sestanka ugotovile, da se položaj žensk v zadnjih letih ni kaj prida izboljšal, narobe, predsodki do žensk na delovnih mestih so se celo okrepili, kar velja zlasti za razvite države. In izrazile so dvom, da se bo položaj žensk v bližnji bodočnosti izboljšal, kajti: konvencija sama ne pomeni dosti, če okolje ni dovolj osveščeno. Torej je najprej treba spremeniti odnos do žensk in uveljaviti reforme v posameznih državah, se pravi na kraju samem, kjer prihaja do diskriminacije.

Slovensko prosvetno društvo Radiše vabi na

PEVSKI KONCERT

v sob. 3. aprila (bil preložen) 1982 ob 20. uri v kulturnem domu na Radišah. Nastopa moški komorni zbor KUD „Stane Žagar" iz Krope pod vodstvom prof. Egija Gašperšiča. Na sporedu so slovenske narodne in umetne pesmi ter pesmi drugih narodov.

Slovensko prosvetno društvo „Srce" v Dobrli vasi vabi na igro

DOMEN

v nedeljo 28. marca 1982 ob 14.30 uri v kulturnem domu v Dobrli vasi. Igrajo domači igralci. Režija: Franci Podrečnik

Slovenski VESTNIK

Izdajatelj in založnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, 9020 Celovec, Gasometergasse 10

Uredništvo: 9020 Celovec, St. Ruprechterstraße 19/IV, tel. 0 42 22/84 9 24, teleks 42086 sindok a

Uprava: 9020 Celovec, Gasometergasse 10, tel. 0 42 22/32 5 50

Tisk: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec-Borovlje

– ŠPORTNI VESTNIK – ŠPORTNI VESTNIK –

Alpsko smučanje – uspeh Križaja

Tekmovalna sezona za svetovni pokal se nagiba h kraju. Čeprav je svetovni pokal za skupne discipline že osvojil Amerikanec Phil Mahre s 304,2 točke, gre še vedno za osvojitev svetovnenga pokala v posameznih disciplinah — v slalomu in veleslalomu.

Prejšnji konec tedna je prizorišče tekmovanj za svetovni pokal bila Kranjska gora, ki je tako po organizaciji kot napetosti najbolj uspela športna prireditev v tej sezoni, saj je, kar zadeva obisk, celo presegla prizorišče svetovnega prvenstva v Schladmingu, saj je obe tekmi skupno obiskalo več kot 50.000 ljudi, kar v zgodovini tekmovanja za svetovni pokal menda še ne pomnijo. Tekma na Vitrancu pa je bila tudi sicer izredno napeta; Phil Mahru je uspelo dobiti prvo zmago v veleslalomu v tej sezoni, medtem ko je njegov brat Steve popolnoma razočaral. Smolo je imel tudi Ingemar Stenmark, ki je v prvi vožnji padel in dosegel le 24. mesto in zato v drugem teku ni nastopil. Odlično so se odrezali Avstrijci, saj je Enn zasedel drugo, Orlainsky 5., Ortner pa 9. mesto. Jugoslovani so zasedli sledeča mesta: 12. Franko, 13. Križaj in 15. Kuralt.

Sobotni **slalom** pa je stal v znamenju Bojana Križaja. Slednji je v napetem dvoboju s Stenmarkom dosegel prvo zmago v svetovnem pokalu v tej sezoni in tako postal junak Vitranca. 2. mesto je zasedel Stenmark, 3. Gruber, ki je s tem tudi z ostalimi Avstrijci dosegel v Kranjski gori svojo najboljšo uvrstitev v tej sezoni, saj je Orlainsky zasedel 8., Ortner 9., Gstrein pa 11. mesto. Phil Mahre je izpadel že po prvem teku, brat Steve pa zaradi slabe uvrstitve drugič ni več nastopil. S tem pa je odločitev v posameznih disciplinah za svetovni pokal ostala odprta do zadnjih tekem, ki bodo v Italiji.

PLANICA PRIZORIŠČE FINALA V SMUČARSKIH SKOKIH

Jutri in pojutrišnjem bo Planica prizorišče zaključnega tekmovanja za svetovni pokal v smučarskih skokih. Tudi v tej disciplini izid še ni odločen, čeprav za malenkost vodi Avstrijec Armin Kogler, bo zmagovalec za to sezono znan šele po planiškem tekmovanju. Zato prireditelji pričakujejo napeto borbo, prav tako tudi veliko množico obiskovalcev. V soboto bo tekmovanje na 70-meterski, v nedeljo pa na 90-meterski skakalnici. Tekmovanje na skakalnicah pod Poncami bo brez dvoma prav tako napet zaključek skakalne sezone, saj so se za start prijavili vsi najboljši skakalci na svetu kot so Kogler, Nykänen, Bulau, Ruud in drugi.

VIII. SEMINAR ZA ZAMEJSKE ŠPORTNE DELAVCE

V soboto 20. in nedeljo 21. marca so se v Trstu sestali funkcionarji zamejskih slovenskih športnih organizacij — Zveze slovenskik športnih društev Italije (ZSŠDI) in Slovenske športne zveze na Koroškem. Namen teh vsakoletnih seminarjev — letošnji je osmi — je informirati člane, odbornike in funkcionarje športnih društev o raznih (novih) strokovnih, organizacijskih in narodnopolitičnih vidikih slovenskega športa v zamejstvu.

Slaba udeležba s strani Koroščev — bilo jih je samo pet — pa tudi dejstvo, da so za kraj seminarja izbrali Trst, sta bila prav gotovo vzrok, da se je tematika predavanj in diskusij izčrpala predvsem v problemih italijanskih slovenskih športnih društev. Predsednik ZSŠDI dr. Odo Kalan je v svojem predavanju „Narodnostni trenutek pri vodenju slovenskega športnega društva" ponakazal probleme, ki se porodijo, kadar postanejo pripadniki večinskega naroda člani slovenskega športnega društva. To se pogostokrat zgodi, ker Slovencem v zamejstvu manjkajo športni kadri. Posledica takega razvoja je, tako trdi dr. Kalan, asimilacija — raznarodovanje! Pogovorni jezik v društvu postane zaradi člana večinskega naroda pogovorni jezik večinskega naroda. Ta kritična ugotovitev je takoj sprožila živahno diskusijo. Zastopnik Športnega društva Pliberk Polde Cvelf je poudaril, da na Koroškem kljub temu skušamo za sodelovanje v društvih pridobiti tudi take, ki se ne pojmujejo za Slovence, čeprav so slovenskega pokolenja. Mnogim se namreč šele ob delovanju v slovenskem društvu odprejo oči — postanejo tako rekoč zavedni, je razložil Cvelf to obratno asimilacijo. Sledilo je predavanje o finančnih in davčnih problemih društev v Italiji. Nedeljo dopoldan sta predavala Zoran Naprudnik in prof. Ivan Peterlin o organizaciji večjih prireditev in o liku „managerja" in drugih važnih funkcijah v društvih.

Ob koncu so organizatorji še poudarili, da po njihovi zamisli seminar ni povsem uspel, ker udeležba ni bila zadovoljiva. Obenem so poudarili, da zastavljajo teme predavanj društva sama in da torej ni razumljivo, da nekatera društva niso poslala svojih zastopnikov. Za naslednji seminar pa smo se zmenili, da bo na Koroškem.

NOGOMET AVSTRIJA : MADŽARSKA 3:2

Nogometna tekma Avstrija - Madžarska v Budimpešti se je po izredno napeti in razburljivi igri končala z rezultatom 3:2. Avstrija je vodila že 3:0, vendar so se Madžari spet ujeli in dosegli 2 gola. Vsekakor je bila to prva zmaga Avstrije v Budimpešti po 21 letih.

SVETOVNO PRVENSTVO V HOKEJU (SKUPINA B)

Izid hokejske igre med Avstrijo in Poljsko z rezultatom 6:5 za Avstrijo je bil prava senzacija. S to zmago si je Avstrija zasigurala da ostane v skupini B. Najboljši Avstrijec v tej igri je bil König, ki je dosegel kar 3 zadetke.

Favorit za svetovnega prvaka skupine B je NDR, ki je do sedaj premagala vse nasprotnike.

SLOVENSKI ATLETSKI KLUB

vabi na prvenstveno tekmo

V NEDELJO 28. MARCA 1982

SAK - ASV ob 15.00 uri

Tekma bo na Koschatovem igrišču.

SAK ml. — Klopinj ml. (prijateljska tekma) ob 10.30 uri

Tekma bo na nogometnem igrišču v Srejah.

Prisrčno vabljeni!

Bergkamerad SUBARU 1800 4WD Kombi 1800 ccm, 82 PS (60 kW) Normalbenzin, wie jeder SUBARU.

SUBARU 4WD. Das Allrad- Allwetter-Auto.

Erster und einziger PKW mit Allrad-Überlegenheit.

SUBARU 4WD

Ihr SUBARU-Vertragshändler erwartet Sie zur Probefahrt.

AUTOHAUS TREFF

KLAGENFURT, Villacher Ring 59, Telefon 04222 - 85251.

Werkstätte und Ersatzteile: Villacher Straße 141, Telefon 04222 -22281 - 0

PRIREDITVE

Slovensko prosvetno društvo „Zarja" v Železni Kapli priredi in vabi na igro

MLADOST PRED SODIŠČEM

(Nizozemska drama v dveh dejanjih — razprava pred sodiščem za mladoletnike)

Avtor: Hans Tiemayex

Prevod: Branko Gombač — Režija: Poldej Zunder

v petek 26. marca 1982 ob 20. uri v farni dvorani v Železni Kapli.

Prisrčno vabljeni! Odbor

ZVEZA SLOVENSKE MLADINE

vabi prijatelje sodobnega jazza

v soboto 3. aprila 1982 ob 20. uri

v diskoteko „Happy night" (pri Rutarju) kjer bo nastopil vrhunski ansambel

Andrej Arnol s svojim sekstetom

Igrajo:

Andrej Arnol (saksofon), Silvo Stingl (piano), Ladislav Rebrek (bas), Ratko Divjak (tolkala), Milan Ferlež (kitara) in Peter Ugrin (trobenta).

SPD „Edinost" v Štebnu vabi na predavanje

NEKDANJE LJUDSKO VEROVANJE KOT OSNOVA ZA LJUDSKE OBIČAJE

v petek 26. marca ob 20. uri pri Šoštarju v Globasnici.

Predava: dr. Pavle Zablatnik

ROŽ, PODJUNA, ZILA

barvni video-film „Koroških kulturnih dnevov v Ljubljani"

Prireditelj: KD „Peter Markovič" v Rožeku

Kraj: pri Kosi na Ravnah

Čas: sob. 27. marca 1982 ob 19.30 uri

Za uvod prikaz umetniškega dela Petra Markoviča s pomočjo diapozitivov.

Katoliški dom prosvete SODALITAS v Tinjah

▶ V soboto 27. marca 1982, od 9. do 17. ure, tečaj za spretne roke: Ornamentika z raznimi vozli

Voditeljica: Sr. Lucija Klemenjak

Slovensko prosvetno društvo „Šentjanž" v Šentjanžu vabi na lutkovno predstavo

RINGA, RINGA, RAJA

v soboto, dne 3. aprila 1982 ob 16.30 uri v farovžu v Šentjanžu.

Gostuje lutkovna skupina KPD Šmihel.

ZSO

ZVEZA SLOVENSKIH ORGANIZACIJ NA KOROŠKEM

OKRAJNA PISARNA PLIBERK

Na pobudo krajevnih dejavnikov in Krajevnega odbora ZSO bo pisarna odslej zasedena vsako drugo soboto od 9. do 12. ure.

V soboto 3. aprila 1982 bo v pisarni dr. Miran Zwitter, ki se bo posvetil pravnim vprašanjem.

Loče ob Baškem jezeru

Začetkom marca smo pokopali na loškem pokopališču Apolonijo Kovačič. Pokojna je dosegla visoko starost 87 let. Njena življenjska pot je bila trda in bridka. Kot mati treh nezakonskih otrok je imela dosti skrbi in razočaranj. Družino je preživljala kot dninarica pri kmetih. Dolga leta je stanovala v starem mlinu v pečniškem logu, v neposredni bližini Baškega jezera in to tudi še, ko so njeni otroci odrasli in se poročili. Ostala je sama sredi loga. Kmalu nato se je preselila v bližnje Loče, od tam pa je odšla v dom ostarelih v Bistrico v Dravski dolini (Feistritz a. d. Drau), kjer je, brez obiskov svojcev in zagrenjena, živela več let. Zadnje tedne je ležala v bolnici v Spittalu ob Dravi, kjer jo je smrt rešila bednega življenja. Sama je še poskrbela (vplačevala) za grob v domačem kraju. Vsaj ta želja se ji je izpolnila, da sedaj v zemlji domači njeno truplo leži. Gospod župnik Jakob Škofič ji je lepo spregovoril v slovo.

Pokojna „Loni" naj se v domači zemlji spočije življenjskih muk.

Škofiče ob Vrbskem jezeru

V torek 23. marca je obhajala svoj 50. življenjski jubilej Ana Umek iz Škofič. Poznamo jo kot zvesto in aktivno sodelavko našega Slovenskega prosvetnega društva „Edinost". Pogostokrat smo jo videli in občudovali kot odlično igralko in pevko, tako v domačem društvenem kot tudi cerkvenem zboru. Slavljenka pa se ne udejstvuje samo na kulturnem področju, marveč se zanima tudi za občinsko politiko – na zadnjih občinskih volitvah je kandidirala kot edina ženska v okviru Enotne liste Škofiče. Upamo, da nam bo tudi v bodoče pomagala, tako na kulturnem kot na komunalno političnem področju.

Ani čestitamo z željo, da bi bila še nadalje tako aktivna in zvesta svojemu narodu ter zdrava in podjetna kot je bila do sedaj.

Številnim čestitkam se pridružuje tudi uredništvo Slovenskega vestnika.

●

Pred kratkim je občina Škofiče vabila vsa društva na razgovor, v okviru katerega so se pogovorili oziroma določili terminski koledar prireditev za turiste v letu 1982.

Razveseljivo je predvsem, da bo Slovensko prosvetno društvo „Edinost" v letošnji turistični sezoni imelo kar tri nastope in sicer 3. julija pri Oželnu na Suhi ter 17. julija in 11. avgusta pri Bürgerju v Škofičah. Seveda so vabljeni tudi domačini iz bližnje in daljnje okolice, da se udeležijo teh prireditev, ki hkrati služijo informaciji tujih gostov, ki so pri nas na letovanju, da živita in kulturno delujeta dva naroda na Koroškem.

Pulpače pri Šentilju

Prejšnji petek smo se za vedno poslovili od Johane Kobenčič pd. Lebnove mame iz Pulpač. Po kratki bolezni in kljub zdravniški pomoči ter prizadevanjem svojcev, pljučnice ni prebolela. Umrla je v 81. letu starosti. Lebnovo mamo smo poznali kot ženo značaja in s tem zavedno pripadnico naše narodne skupnosti. Hčerka Mici z možem in otroci ter vnuki jo bodo težko pogrešali, saj je med njimi vladalo harmonično družinsko življenje, po načelu vsi za enega eden za vse. Življenje pokojne Lebnove mame ni bilo vedno z rožicami postlano — med vojno so ji umrli starši in pogorelo je še gospodarsko poslopje. Sama s hčerko pa seveda ni bila v stanju, da bi se rešila težav, ki jih ni bilo malo pri Lebnovih. Vse to pa se je bistveno spremenilo, ko se je po vojni Pavel Sima, pd. Kobanov Pavlej poročil s hčerko Micijo. Oba izredno pridna sta se lotila obnovitve Lebnove domačije (novo gospodarsko poslopje, nova hiša) in tako ustvarila temelj za uspešno gospodarjenje pri Lebnu. Za Lebnovo mamo so bile težave pri kraju. Živela je v novi hiši in pridno pomagala, kjerkoli je bilo potrebno. Ko pa so dorasli vnuki in pravnuki, pa se je počutila najbolj srečno. Na dan žena, 8. marca je še v krogu družine in sorodnikov sedela za mizo in se prijetno zabavala. Enajst dni za tem pa je njeno truplo že počivalo na šentiljskem pokopališču. Hitro je bila iztrgana iz življenja v smrt, kar je seveda za svojce še večji udarec.

Pogrebni obred sta opravila domači župnik Lovrenc Petričič in župnik Stanko Trap iz Ziljske Bistrice. Kako je bila Lebnova mati priljubljena in spoštovana pri prebivalstvu je zgovorno pokazala velika množica ljudi, ki se je udeležila pogreba. Od pokojne Lebnove mame so se z lepim ubranim petjem žalostink poslovili domače pevke in pevci pod vodstvom Mira Kernjaka.

Johano Kobenčič bomo ohranili v častnem spominu, globoko prizadeti Lebnovi družini in sorodnikom izrekamo naše globoko sožalje.

Menjava denarja

Stanje v četrtek 25. marca 1982

Za 100 **dinarjev** dobite	29.00	šil.
Za 100 **dinarjev** plačate	34.00	šil.
Za 100 **lir** dobite	1.25	šil.
Za 100 **lir** plačate	1.34	šil.
Za 100 **mark** dobite	693.50	šil.
Za 100 **mark** plačate	709.80	šil.